

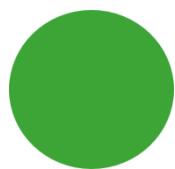
UDRUGA ZA PRIRODU, OKOLIŠ I ODRŽIVI RAZVOJ

Izvještaj o radu

01.01.2017. - 31.12.2017.

Split, travanj 2018.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	3
2.	AKTIVNOSTI I REZULTATI PROGRAMSKIH PODRUČJA DJELOVANJA	4
2.1.	Program zaštite prirode.....	4
2.2.	Program zaštite okoliša i održivog razvoja	10
2.3.	Međuprogram edukacije i informiranja	18
2.4.	Sudjelovanje u kreiranju javnih politika	25
3.	UNAPREĐIVANJE ORGANIZACIJE RADA I UPRAVLJANJA UDRUGOM	29
4.	EVALUACIJA RADA, EDUKACIJA I USAVRŠAVANJE	30
	ZAPOSLENIKA I VOLONTERA.....	30
5.	LJUDSKI KAPACITETI I STRUKTURA UPRAVLJANJA	31
5.1.	Članstvo	31
5.2.	Upravni odbor	32
5.3.	Zaposlenici.....	32
5.4.	Volonteri.....	34
5.5.	Programi društveno korisnog učenja	36
6.	UMREŽAVANJE I PARTNERSTVA	38
7.	VIDLJIVOST I ODNOSI S JAVNOŠĆU	40
8.	IZNALAŽENJE SREDSTAVA	41
8.1.	Natječaji za bespovratna sredstva.....	42
8.2.	Društveno poduzetništvo i samofinanciranje.....	43
9.	FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ.....	46

1.**UVOD**

Tijekom 2017. godine Udruga Sunce nije imala institucionalnu potporu, a u 2016. godini se osim institucionalne završilo i nekoliko trogodišnjih projekata. Ovo se odrazilo na ukupan godišnji proračun ali i visku fluktauciju zaposlenike i značajne izmjene u timu. Unatoč ovim činjenicama Udruga Sunce uspjela je nastaviti s uspješnim radom i djelovanjem..

Uspješno dovršen prekogranični projekt „Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru“. Situacija s požarom u Splitu u ljetu 2017. godine dignula je u fokus interesa medija i građana katastrofalno stanje odlagališta Karepovac i vrlo loše gospodarenje otpadom u gradu Splitu. Stoga smo ove probleme komunicirali u medijima ali i tijekom prosvjedne akcije Split gori u srpnju 2017. Samim time tematika gospodarenja otpadom, nepostojanja razvijenog sustava odvojenog prikupljanja postala je aktualnija kako kod političara tako i građana te su ostvareni neki manji rezultati, iako je to još vrlo daleko od odgovornog i održivog gospodarenja otpadom.

Nakon 6 godina lobiranja i zagovaranja za provedbu javnog natječaja za gradske prostore, natječaj je proveden te je Udruga Sunce osigurala dodatne prostore za rad čime su konačno zadovoljene naše potrebe.

Krajem 2017. godine ponovno nam je odobrena trogodišnja institucionalna podrška Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva. Odobrena sredstva umanjena su u odnosu na zatražena, što stavlja izazov pred Udrugom, vezan uz pronalazak dodatnih sredstva za hladni pogon, organizaciju, kao i financiranje bitnih aktivnosti, poput zagovaranja, pravnih slučajeva i dr., a koje nisu financirane sredstvima iz projekta.

U nastavku je pregled programskih aktivnosti i aktivnosti vezanih uz organizacijski razvoj u 2017. godini. Detaljnije obavijesti o provedenim aktivnostima redovito objavljujemo na osnovnoj Internet stranici Udruge, www.sunce-st.org te osnovnoj Facebook stranici kao i Internet i Facebook stranicama pojedinih projekata.

2.**AKTIVNOSTI I REZULTATI PROGRAMSKIH
PODRUČJA DJELOVANJA****2.1. Program zaštite prirode**

U okviru programa u 2017. godini provodili su se dolje navedeni projekti i usluge.

Kao i kroz prethodne godine pružene usluge podudarale su se sa specifičnim ciljevima programa.

PROJEKT SEA-Med Project - Field Project in Croatia-

Projekt *Develop a sustainable tourism management plan for Lastovo Islands and Telašćica Nature Parks in Croatia* (SEA-Med) imao je kao temeljni cilj razvoj održivih gospodarskih aktivnosti u parkovima prirode Lastovsko otočje i Telašćica. Putem projekta pružena je podrška provedbi planova upravljanja parkova prirode Lastovsko otočje i Telašćica te su razvijeni planovi održivog turizma. Unaprjeđenje prakse održivog turizma, promicanje inicijative turizma temeljenog na prirodnim vrijednostima, prepoznavanje finansijskih mehanizama morskih zaštićenih područja kao i promicanje održivog ribolova bili su specifični ciljevi projekta.

Projekt SEA-Med Hrvatska koordinirala je i provodila Udruga Sunce, a u partnerstvu sa Svjetskim fondom za zaštitu prirode (WWF), Ministarstvom za zaštitu okoliša i prirode (MZOIP), Ministarstvom turizma, Državnim zavodom za zaštitu prirode (DZZP) te javnim ustanovama za upravljanje parkovima prirode Telašćica i Lastovsko otočje.

Trajanje projekta: 01. ožujka 2014. – 28. veljače 2017.

Proračun projekta: 2.462.400,00 kn

Donatori projekta: MAVA fondacija, FFEM, EU, UNEP/MAP, CEPF

Slika 1. Druga Konferencija morskih zaštićenih područja, 24. i 25. siječnja 2017., Split

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- 24. i 25. siječnja 2017. u Splitu organizirana je „2. Konferencija morskih zaštićenih područja“. Sudjelovalo je 46 sudionika, predstavnika projektnih partnera i dionika. Na konferenciji su prezentirani rezultati projekta te su zajednički raspravljana pitanja vezana za očuvanje i održivi razvoj turizma u morskim zaštićenim područjima.
- Dovršen je Poslovni plan PP Telašćica.

PROJEKT „Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru“ skraćenog naziva „4M“

Projektom se s želi potaknuti prekogranična suradnja Hrvatske i Crne Gore vezano za zaštitu podmorja. Udruga Sunce je koordinator projekta, a partneri na projektu su Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Dubrovačko – neretvanske županije te crnogorski partneri, ekološka udruga Green Home i Agencija za zaštitu životne sredine Crne Gore.

Opći cilj projekta je poboljšanje upravljanja i smanjenje utjecaja na morska staništa i vrste od interesa za EU Zajednicu u prekograničnom području.

Specifični ciljevi su:

- Povećati kapacitete i poboljšati međusektorskiju suradnju u identifikaciji, monitoringu i upravljanju morskim staništima i vrstama.
- Povećati kapacitete za prikupljanje podataka o rasprostranjenosti i statusu morskih staništa i vrsta.

- Povećati svijest glavnih korisnika Jadranskog mora kako bi se smanjio njihov utjecaj na morski okoliš.

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 333.253,39 eura, a EU financira projekt s 283.265,39 eura

Trajanje projekta: 15. srpanj 2015. - 15. srpnja 2017.

Donator projekta: Projekt se financira u sklopu Programa prekogranične suradnje Hrvatska – Crna Gora (IPA II b 2012/2013). Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske. Za projekt je odobreno sufinanciranje od strane Ureda za udruge Vlade RH u iznosu od 105.329,97 kn.

Slika 2. Radionica za djecu u Cavtatu

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- Provedene su radionice za izradu mjera upravljanja za dva projektna područja, Natura 2000 Cavtat-Prevlaka u Hrvatskoj i Arza-Platamuni u Crnoj Gori. U sklopu izrade održan je cijeli niz internih radionica s nadležnim institucijama te javnih s dionicima.
- U lipnju 2017. proveden je ronilački teren „Kartiranje morskih vrsta i staništa za područje Natura 2000 Akvatorij ispred Konavoskih stijena i uspostavljanje monitoringa Posidonia oceanica“ uz sudjelovanje 10 zaposlenika i volontera Udruge Sunce i Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Dubrovačko – neretvanske županije te crnogorskim partnerima.

- U svibnju i u lipnju 2017. proveden je ronilački teren „Kartiranje morskih vrsta i staništa na području Crna Gora područje obale od Rta Arza do uvale Luštica i uspostavljanje monitoringa *Posidonia oceanica*“ uz sudjelovanje zaposlenika Udruge Sunce, Javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Dubrovačko – neretvanske županije i volontera Udruge Green Home, Društvo ekologa Crne Gore, Instituta za biologiju mora Kotor, Udruga MedCEM.
- Nastavljeno je s provedbom Programa edukacije u svrhu podizanja razine svijesti kod lokalnih prekograničnih zajednica, posebno djece školske i predškolske dobi. Održano je 20 radionica za 1018 djece školske i predškolske dobi zajedno s odgajateljima i nastavnicima na području Dubrovačko neretvanske županije i Crne Gore.
- Zbog velikog interesa, napravljen je do-tisak crtanke *Tajni život morske trave* na hrvatskom jeziku (1000 komada). Direktni korisnici su djeca predškolskog uzrasta i odgajateljice, indirektni korisnici su roditelji i šira javnost.
- Provedena je kampanja prema nautičarima na temu važnosti morske cvjetnice *Posidonia oceanica* i utjecaja sidrenja na same livade. Prethodno izrađeni plakati i brošure *Poštujte Amazonu Mediterana* podijeljeni su nautičarima, roniocima, ronilačkim klubovima, turističkim agencijama i zajednicama, marinama, itd.
- Organizirana je i provedena posljednja akcija čišćenja podmorja na području grada Cavtata u Dubrovačko neretvanskoj županiji. Direktni korisnici bili su ronioci, projektni partneri i volonteri. Indirektni lokalna zajednica, nautičari, turisti, ronioci, šira javnost. Ukupno 20 direktnih korisnika na ekološkoj akciji.
- Postavljena je i otvorena izložba *Neka plavo ostane plavo* na ukupno 6 lokacija. Direktni korisnici bili su projektni partneri, ostale javne ustanove u sektoru zaštite uprave, lokalna i regionalna samouprava, znanstvena zajednica, turisti, djeca školske i predškolske dobi, lokalno stanovništvo ukupno cca 1 000 korisnika.

USLUGA „Praćenje stanja livada posidonije „*Posidonia oceanica*“ na području Parka prirode Lastovsko otoče**Naručitelj:** Javna ustanova Park prirode Lastovsko otoče

Svrha ove usluge je bila provesti redoviti monitoring livada posidonije, sukladno važećem Planu upravljanja i ranije utvrđenoj metodologiji i lokacijama.

Trajanje usluge: rujan-prosinac 2017.**Proračun usluge:** 40.743,00 kn + 10.186,00 kn pdv-a**Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:**

- Terensko prikupljanje podataka u PP Lastovsko otoče o stanju livada posidonije,
- Izrađeno izvješće s rezultatima monitoringa, zaključcima i preporukama.

USLUGA „Izrada nacrta Plana upravljanja rezervata Lokrum“**Naručitelj:** Javna ustanova rezervat Lokrum

Svrha ove usluge je pružanje podrške JU Rezervat Lokrum u izradi nacrta Plana upravljanja.

Trajanje usluge: 15.ožujka 2016.-15.rujna 2017.**Proračun usluge:** 132.000,00kn + 33.000,00kn pdv-a**Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:**

- Tijekom 2017. održana je posljednja interna radionica sa djelatnicima JU Lokrum kako bi se doradili elementi planskog dijela Plana upravljanja i izradio konačan nacrt zonacije zaštićenog dijela te su se dogovorili daljnji koraci za dovršetak nacrta Plana upravljanja

PROJEKT „ConFish- Connectivity among Mediterranean fishery stakeholders and scientists resolves connectivity of fishery populations“

Projektom se želi potaknuti bolja suradnja i razumijevanje ribara i znanstvenika.

Vodeći partner na projektu je **Prirodoslovno-matematički fakultet** u Zagrebu, a u projekt su uključeni i međunarodni partneri **Instituto Superior Técnico** iz Portugala, **Talijanski nacionalni institut za zaštitu okoliša i istraživanje**, talijanski **Conzorcio UNIMAR** i **Španjolsko nacionalno vijeće za istraživanje**.**Glavni cilj projekta** je stvoriti okvir za promociju znanja između ribara i znanstvenika uključenih u eksploataciju, upravljanje i očuvanje mediteranskog ribarstva.**Vrijednost projekta:** Ukupna vrijednost projekta 561.574,03 eura, pri čemu je ukupna vrijednost projekta za Udrugu Sunce 56.100,00 Eura.**Trajanje projekta:** 01. studeni 2016. - 30. travnja 2018.**Donator projekta:** Projekt se financira u sklopu Interreg Programa. Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je **Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske**. Za projekt je odobreno sufinciriranje od Ureda za udruge Vlade RH u iznosu 3.366,00 Euro.**Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:**

- Održano ukupno 9 sastanaka „Steering committee“ projekta putem Skype,
- Sudjelovanje u izradi 3 interne evaluacije projekta,
- Organizacija i provedba javnog događanja, prvog sastanka Radne skupine projekta Confish i radionice za širu javnost u Komiži u razdoblju od 27. – 29.03.2017.,
- Provedba upitnika s ribarima u Komiži u svrhu skupljanja lokalnog znanja o aktivnostima ribarstva i rasprostranjenosti, ponašanju i trendovima komercijalnih vrsta (ukupno 20 ribara), Prikupljanje uzoraka hobotnice u suradnji s lokalnim ribarima i ribarnicama. Ukupno je provedeno 5 uzorkovanja.
- Promocija projekta putem Internet stranice, Facebook stranice Udruge Sunce, Radio Splita, Slobodne Dalmacije, TV emisije More, Regionalnog dnevnika, itd.

- Prevođenje i dijeljenje dokumenata koju su nastali kao rezultat prve radionice u Komiži. E-mail s navedenim dokumentima je poslan ključnim dionicima iz radne skupine, kao i široj javnosti koja je prisustvovala radionici.

Usluga „Organizacija studijskog posjeta albanske delegacije hrvatskim obalnim i morskim zaštićenim područjima“

U okviru usluge za IUCN u 2017. organiziran je studijski posjet albanske delegacije tijekom kojeg su posjetili PP Telašćica, NP Kornati, ZK Sjevero-zapadni dio Dugog otoka i NP Krka i prenesena su hrvatska iskustva upravljanja. Studijski posjet organiziran je za 18 sudionika u trajanju od 4 dana.

Ukupna vrijednost: 2.500,00 Euro

Trajanje usluge: lipanj-listopad 2017.

Naručitelj: Ured IUCN-a iz Beograda

PROJEKT „Izrada prigovora Europskoj komisiji vezano uz kršenje direktiva povezanih sa zaštitom prirode“

Svrha ovog projekta je sastavljanje prigovora Europskoj komisiji zbog nepoštivanja odredaba Direktive o zaštiti divljih ptica, Direktive o zaštiti prirodnih staništa i divljih biljnih i životinjskih vrsta, Direktive o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, Okvirne direktive o vodama i Arhuške konvencije od strane RH. U pripremi prigovora surađivali smo sa WWF Adria, Zelena akcija, Eko-Pan, Hrvatskim društvom za zaštitu ptica i prirode, Udruga Hyla/HIB, ÖKobÜro. Prigovor se izrađivao u okviru projekta WWF-a, Protecting „Europe's Lifeline“- The creation of a Trans-Boundary Biosphere Reserve along the Danube, Drava and Mura Rivers.

Donator projekta: WWF

Trajanje projekta: 01.ožujka 2016.-01.svibnja 2016. međutim zbog složenosti prigovora njegova priprema se nastavila u 2017. godini.

Proračun projekta: 4.700, 00 Euro

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- Dopunjeno prigovor koji je poslan u lipnju 2016. u skladu s naputcima Komisije i poslan u studenome 2017.

2.2. Program zaštite okoliša i održivog razvoja

U okviru programa Zaštite okoliša i održivog razvoja u 2017. godini provodili su se sljedeći projekti:

PROJEKT „Zeleni telefon“

Projekt predstavlja važnu poveznicu između građana i Udruge, omogućuje brzo uočavanje lokalnih okolišnih problema te je kao takav od izuzetne važnosti za njezin rad. U Udrizi se provodi od 1999. godine kao dio Mreže Zelenih telefona Republike Hrvatske pri čemu Zeleni telefon Udruge Sunce zaprima pozive iz Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije. Tijekom 2017. godine Zeleni telefon bio je sufinanciran sredstvima Splitsko-dalmatinske županije u iznosu od 7.000,00 kn. Grad Split u 2017. godini nije osigurao sredstva za projekte okolišnih udruga pa tako Zeleni telefon nije bio financiran sredstvima Grada kao što je to bio slučaj prethodnih godina. Također, tijekom 2017. godine, zbog svoga iskustva i znanja te osiguranih kapaciteta kroz zapošljavanje pravnika u 2017. godini, Udruga Sunce preuzeila je koordiniranje rada Mreže Zelenih telefona RH sukladno Strateškom planu Mreže za razdoblje razdoblje od 2015. do 2017. godine. Međutim, na posljednjem sastanku Mreže u listopadu 2017. u Opatiji odlučeno je da Sunce ostane koordinator mreže do daljnog.

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

Redovan rad Zelenog telefona

- U 2017. godini na Zeleni telefon Udruge Sunce ukupno je zaprimljeno 210 prijava građana.
- Najveći broj prijava, kao i prijašnjih godina, odnosio se na kategoriju otpada i bespravne gradnje odnosno 103 prijave.
- Od 210 poziva zaprimljeno je 137 poziva s područja izvan Splita što ukazuje da je Zeleni telefon postao prepoznat kao servis putem kojeg građani prijavljuju okolišne probleme na području cijele Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije.
- Također, evidentiran je porast sve većeg broja ozbiljnijih slučajeva koji zahtijevaju višestruka djelovanja te razvijanje znanja iz različitih područja povezanih s kategorijama prijava.

Do dana 31.12.2017. godine riješeno je ukupno 173 slučaja ili u postotcima 82,38 %, dok su neriješeni predmeti još uvijek u postupku i rad na njima će se nastaviti kroz 2018.g.

Slika 3. Olupina automobila, Vinišće, općina Marina

Rad mape Sinjaj.hr

Važno je istaknuti kako se prijave na Sinjaj.hr ne podudaraju s prijavama zaprimljenim putem Zelenog telefona, odnosno putem mape došli smo do cijelog niza novih prijavitelja mlađe generacije.

- Tijekom 2017. putem mape Sinjaj.hr zaprimljena je 71 prijava.
- Na kraju 2017. godine riješeno je 10, u postupku je bilo 45, a 5 prijava je zavedeno kao trenutno nerješive. Ostale prijave odnosile su se na prijedloge rješenja.

Slika 4. Jedan od prijavljenih slučajeva putem interaktivne mape Sinjaj.hr, otpad u parku

Na rješavanju problema Zelenog telefona, kao i onih zaprimljenih putem mape Sinjaj.hr, Udruga Sunce je operativno komunicirala s nizom lokalnih, regionalnih i nacionalnih tijela u vezi konkretnih problema prijavljenih od strane građana. Osim državnih tijela, komunikacija se provodila i s Mrežom Zelenih telefona RH.

Važno je napomenuti da je velik broj slučajeva prerastao fokus rada Zelenog telefona. U skladu s tim u narednom razdoblju planira se otvaranje novog programa Pravo okoliša te će projekt Zeleni telefon biti sastavan dio ovog programa. S obzirom da upravo putem projekta Zeleni telefon zaprimamo različite složenije okolišne slučajeve za neke od njih koji se poklapaju s prioritetima i mogućnostima Udruga ulazi u pravne postupke. Ovi slučajevi doprinose i stvaranju pravne prakse u zaštiti okoliša na razini RH, ali i stjecanju znanja i iskustva pravnog tima Udruge Sunce.

Slučajevi u kojima je Sunce pružalo pravne savjete, podnosiло mišljenja na elaborate i studije utjecaja na okoliš u sklopu javnih rasprava te u kasnijoj fazi tužbe pred upravnim sudovima u 2017. godini su:

- **Kamenolomi u naselju Plano, grad Kaštela** - u ponovljenom postupku pred Ministarstvom zaštite okoliša i energetike izrađene su nove studije utjecaja na okoliš te je za kamenolom Vedro održana javna rasprava u srpnju/kolovozu u tijeku koje je Udruga Sunce iznijela mišljenje na studiju detaljno obrazlažući nedostatke iste. Za kamenolom Vid i Duboku Dragu javne rasprave su održane u kolovozu/rujnu te je Sunce ponovno iznijelo svoje primjedbe u okviru mišljenja na studije. Do kraja godine nije doneseno rješenje Ministarstva te se još čeka odluka da li su predmetni zahvati prihvatljivi za okoliš.
- **Kamenolom Kite Vučje Brdo Plano** – Sunce je u siječnju 2017.g. podnijelo tužbu Upravnom sudu u Splitu za poništenje rješenja Ministarstva kojim se zahvat proglašava prihvatljivim za okoliš, budući Ministarstvo nije valjano obrazložilo razloge neuvažavanja mišljenja i komentara sudionika javne rasprave, među ostalim i mišljenje Sunce izneseno na studiju utjecaja na okoliš. U prosincu je zaprimljen poziv za ročište u siječnju 2018.g. te odgovori na tužbu tuženika – Ministarstva zaštite okoliša i energetike te zainteresirane osobe investitora kamenoloma. Postupak će se nastaviti u 2018.g.
- **Lončarica Velika** - radi se o slučaju postrojenja odlagališta otpada u Osijeku za koje je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode donijelo rješenje o okolišnoj dozvoli u travnju 2016.g., protiv kojeg rješenja je Udruga Sunce podnijela tužbu Upravnom sudu u Osijeku pobijajući ga među ostalim argumentima da temelj i okvir za donošenje okolišne dozvole predstavlja rješenje o prihvatljivosti zahvata za okoliš te da se u skladu s njim izrađuje stručna podloga što u predmetnom slučaju nije poštovano. Upravni sud u Osijeku nije uvažio naše argumente iz tužbe te je presudom odbio tužbeni zahtjev. Trenutno se ovaj predmet po našoj žalbi podnesenoj u siječnju 2017.g. nalazi pred Visokim upravnim sudom u Zagrebu te do kraja 2017.g. o istom još nije odlučeno.
- **Hidroavionsko pristanište Kaštela** – prethodna ocjena o prihvatljivosti zahvata za Ekološku mrežu (OPEM) nije provedena, a ista je trebala biti provedena sukladno zakonskim i podzakonskim propisima. Upućena je tužba Upravnom sudu u Splitu 2016. godine protiv rješenja donesenog u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš te je predmetu

dodijeljen protokolarni broj, međutim, unatoč slanim požurnicama prvo ročište u 2017.g. nije zakazano.

- **Centar za gospodarenje otpadom Lećevica** – Udruga je u srpnju 2017.g. podnijela tužbu protiv rješenja MZOE kojim je odlučeno da za izmjenu predmetnog CGO-a nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Postupak će se nastaviti u 2018.g.
- **Centar za gospodarenje otpadom Lučino Razdolje** – Udruga je u studenom 2017.g. podnijela tužbu protiv rješenja MZOE kojim je odlučeno da za izmjenu predmetnog CGO-a nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Postupak će se nastaviti u 2018.g.
- **Izgradnja luke u uvali Karigador, Istra** – udruga Sunce je u studenom podnijela mišljenje na elaborat i informaciju o provođenju postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš u kojem je iznijela stav i argumente zašto je potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike donijelo je rješenje kojim su argumenti Sunca i drugih sudionika javne rasprave uvaženi te je odlučeno da je potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.

Dio slučajeva koji su vođeni tijekom 2017.g., budući su imali utjecaj na ekološku mrežu, bili su dio aktivnosti projekta Odgovorno za prirodu.

PROJEKT „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“

Opći cilj projekta je doprinijeti povećanju razine transparentnosti i efikasnosti u upravljanju prirodnim resursima u Hrvatskoj.

Trajanje projekta: 11. studenog 2015. godine - 11 studenog 2017. godine., temeljem odobrenog zahtjeva trajanje projekta je produženo do 11. prosinca 2017. godine

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 181.500,08 Euro.

Donator projekta: Projekt financira Europska unija i sufinancira Ured za udruge Vlade RH u okviru EU programa Civil Society Organisations - Internal Control Mechanism for Safeguarding the EU Standards Grant Application Form IPA 2012 Building Local Partnerships for Open Governance and Fight against Corruption in Responsible Management of Natural Resources. Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Središnja agencija za financiranje i ugoveranje. Udruga Sunce je nositelj projekta dok su partneri na projektu Udruga BIOM, Društvo Marjan te Ekonomski fakultet Split. Pravni fakultet iz Splita suradnik je na projektu. U 2016. za projekt je odobreno sufinanciranje u iznosu od 2.825,82 Euro od strane Ureda za udruge Vlade RH.

Specifični ciljevi su:

- Povećati transparentnost rada ustanova odgovornih za upravljanje prirodnim resursima i poboljšati sudjelovanje javnosti kao temelj za otvoreno upravljanje i borbu protiv korupcije u upravljanju prirodnim resursima.

- Razmijeniti iskustva između sektora i izgraditi kapacitete organizacija civilnoga društva u primjeni pravnih alata i najboljih praksi za sudjelovanje javnosti i među sektorsku suradnju u odgovornom upravljanju prirodnim resursima.
- Izgraditi suradnju s Pravnim i Ekonomskim fakultetom kako bi pružili interdisciplinarna znanja za monitoring pristupa informacijama, otvorenosti lokalne uprave i učinkovitosti upravljanja prirodnim dobrima.

Važno je napomenuti kako su pojedine aktivnosti projekta kompatibilne s programom Zaštite prirode, pojedine s programom Zaštite okoliša i održivog razvoja, dok je velik dio aktivnosti vezan uz međaprogram Edukacije i informiranja, odnosno, konkretno razvoj programa društveno korisnog učenja u suradnji s Ekonomskim fakultetom iz Splita te razvoj programa volontiranja u suradnji s Pravnim fakultetom iz Splita.

Slika 5. Tribina „Park šuma Marjan- stanje i budućnost šume“, Split, 05.12.2017.

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- Dovršena je „Evaluacije usluga ekosustava Park šume Marjan“, na čijoj smo izradi surađivali s vanjskim stručnjakom prof. dr.sc. Ivica Tikvić sa Šumarskog fakulteta u Zagrebu. Za potrebe izrade ove evaluacije održana treća posljednja radionica 02. veljače 2017. u Splitu s predstavnicima Ekonomskog fakulteta, Instituta za melioraciju krša, Javne ustanove za upravljanje Park šumom Marjan, Udruge Sunce i Društva Marjan.
- Rezultati analize „Procjena stanja šume PŠ Marjan“ su i tijekom 2017. promovirani u medijima te dostavljeni ključnim dionicima nadležnim za PŠ Marjan. Također tijekom 2017.

godine promovirani su i rezultati evaluacije „Evaluacije usluga ekosustava Park šume Marjan“.

- Dovršena je analiza provedbe zakonskih obveza vezanih uz sudjelovanje javnosti na županijskim razinama (procjena utjecaja na okoliš/procjena utjecaja na ekološku mrežu) također na temelju pregleda web stranica svih županijskih upravnih odjela za zaštitu okoliša te kasnijeg intervjuiranja te distribuirana ključnim dionicima. Za potrebe procjene utjecaja aktivnosti projekta ponovljen je pregled mrežnih stranica županija.
- U ožujku 2017. u Zagrebu održan je seminar „Sudjelovanje javnosti u radu zaštićenih područja“. Na seminaru je prisustvovalo ukupno 60 sudionika, među kojima predstavnici 19 javnih ustanova nadležnih za zaštitu prirode u Hrvatskoj, 5 organizacija civilnoga društva, Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Hrvatske agencije za okoliš i prirodu te predstavnici javne ustanove Škocjanske Jame iz Slovenije u svojstvu izlagača.
- Pružanje potpore građanima, građanskim inicijativama i udrugama koji su uz Udrugu Sunce aktivno uključeni u cijeli proces.
 - **Slučajevi kamenoloma u Planom te kamenolom Kite Vučje Brdo** koji su opisani kao dio aktivnosti u dijelu - projekt Zeleni telefon.
 - **Izgradnja ski-lifta u Puli** – Udruga Zelena Istra podnijela je žalbu protiv rješenja Istarske županije kojim je u postupku ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš utvrđeno da nije potrebno provoditi postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš i postupak Glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu. S obzirom da je njihova žalba odbijena, podnijeli su tužbu Upravnom судu u Rijeci te su tijekom 2017.g. održana dva ročišta. Udruga Sunce je kao bliski suradnik Udruge Zelena Istra istoj pružala pravnu podršku i savjete tijekom postupka.
 - **Za naš Supetar** – Građanska inicijativa se obratila Udruzi za podršku i savjet u obraćanju nadležnim institucijama zbog niza projekata koji su se odvijali na pomorskom dobru i priobalnom morskom pojusu u vidu nasipavanja obale krupnim građevinskim materijalom. Udruga je zatražila koordinirani inspekcijski nadzor od Ministarstva zaštite okoliša i energetike, sudjelovanje i građevinske inspekcije zbog sumnje u legalnost građevinskog zahvata te Lučke kapetanije s obzirom na lokaciju zahvata. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike nas je službenim dopisom obavijestilo da su radovi na predmetnim lokacijama zaustavljeni uz izricanje prekršajnih sankcija investitoru te da je isti upućen na potrebu provođenja postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš.
- U travnju 2017. u Zagrebu održan je seminar „Sudjelovanje javnosti u okolišnim postupcima“. Na seminaru su je prisustvovalo ukupno 40 sudionika, među kojima predstavnici 12 županijskih upravnih odjela nadležnih za zaštitu okoliša te Grad Zagreb, 5 organizacija civilnoga društva, Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Hrvatske agencije za okoliš i prirod te predstavnica Ureda pučkog pravobranitelja.
- U lipnju 2017. godine u Splitu održan je trening seminar „Arhuška konvencija i očuvanje prirodnih resursa“, Na treningu su prisustvovali predstavnici 6 OCD-a, 4 javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima, upravni odjel nadležan za zaštitu okoliša Dubrovačko

neretvanske županije, HAOP, ured pučkog pravobranitelja, mjesni odbor Plano te studenti Pravnog fakulteta.

- Pripremljen je i održan seminar „Sudjelovanje javnosti u upravljanju Natura 2000 područjima u okviru sektorskih planova i programa“ 20. i 21. studenog 2017. u Splitu. Naglasak seminara je bio na sektor šumarstva, ribarstva te upravljanje vodnim resursima unutar Natura 2000 područja, odnosno načinu izrade i provedbe sektorskih planova gospodarenja, integriranju mjera i ciljeva zaštite prirode te sudjelovanju organizacija civilnog društva. Ukupno je na seminaru sudjelovalo 29 sudionika, predstavnika organizacija civilnoga društva, relevantnih ministarstva, HAOP-a, Ureda pučkog pravobranitelja, Pravnog fakulteta iz Splita, Hrvatskih šuma
- Provedena kampanja za PŠ Marjan te u okviru kampanje, između ostalo je :
 - Izrađena promotivna brošura- „PŠ Marjan- za dušu i tilo“ u 2000 primjeraka, izrađena izložba „PŠ Marjan- za dušu i tilo“. Brošura je distribuirana tijekom izložbe održane na Dan Marjana, 14.05.2017. koju je posjetilo ca 400 građana, u gradskim knjižnicama, poštovim gradskim vijećnicima te ostalim relevantnim dionicima za PŠ Marjan te na javnim događanjima i edukacijskim aktivnostima Sunca i Društva Marjan, partnera na projekt.
 - Izrađen promotivni video „PŠ Marjan- za dušu i tilo“ kojeg je vidjelo oko 8000 ljudi putem Facebook stranica. Video je emitiran 7 puta na TV Jadran tijekom prosinca 2017.
 - Održana javna tribina „PŠ Marjan- stanje i budućnost šume“ za 48 sudionika, među kojima predstavnici relevantnih institucija za upravljanje PŠ Marjan i brojni predstavnici medija.
- Potakli smo proces izrade Procjene učinkovitosti upravljanja PŠ Marjan METT metode. U tu svrhu održana je radionica s djelatnicima JU PŠ Marjan, a na kojoj su sudjelovali uz Udrugu Sunce, predstavnica Udruge BIOM I HAOP-a. Željka Rajković iz Udruge BIOM facilitirala je proces.
- U okviru programa društveno korisnog učenja koji se provodio u suradnji s Ekonomkim fakultetom na aktivnosti projekta u 2017. godini uključilo se 6 studenata, čiji je angažman bio značajniji u smislu opsega aktivnosti i vremenskog angažmana. 46 studenata uključilo u kraćem obimu u projektne aktivnosti. Kao dio programa održano je i:
 - Prezentacija studentskog rada na temu marketinga PŠ Marjan
 - Predavanje „Evaluacija usluga PŠ Marjan“ za 13 studenata, 13.10.2017.
 - Dvije završne proslave programa društveno korisnog učenja; 22.veljače 2017. za program proveden u akademskoj godini 2016./2017. s ukupno 13 sudionika i 23. listopada 2017. za studente uključene u program 2016./2017. s ukupno 11 sudionika.
- U okviru programa volontiranja i suradnje s Pravnim fakultetom

- Održano je predavanje iz područja prava zaštite okoliša za studente od strane profesorice Aleksandra Maganić s Pravnog fakulteta u Zagrebu, 05.12.2017. na Pravnom fakultetu u Splitu, ana kojem je sudjelovalo 20 studenata.
- Provedena su 3 ciklusa volontiranja za studente Pravnog fakulteta u kojima je ukupno sudjelovalo 6 studenata.

Projekt „Ozelenjivanje turističke ponude Dalmacije“

Projektom se želi negativni utjecaj turizma na okoliš na području Dalmacije. Udruga Sunce vodeći je partner na projektu dok su partneri Dalmacija EKO i Ekološka udruga "Krka" Knin.

Trajanje projekta: 11. svibnja 2017.- 01. veljače 2018.

Donator projekta: Ministarstvo turizma kroz program sufinanciranja programa i projekta strukovnih udruga u turizmu i/ili ugostiteljstvu u 2017.

Ukupna vrijednost projekta: 150.000,00 kn.

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- Provedene su aktivnosti za podizanje svijesti o održivom razvoju turizma među vlasnicima privatnog smještaja na području Splitsko-Dalmatinske i Šibensko-Kninske županije te održana 2 javna predstavljanja; 13:12.2017. u Splitu za 20 sudionika te 14.12.2017. u Kaštelima za 19 sudionika.
- Održana su dvije radionice „Internetom do eko gostiju“ namijenjene vlasnicima i zaposlenicima turističkih objekata usmjerenim ka ekološki odgovornom poslovanju (23 sudionika) te eko poduzetnicima (17 sudionika).
- Napravljen je redizajn programa EkoPartner i uveden program Dalmatia Green Program ekološkog certificiranja za male smještajne objekte, ruralne kuće za odmor i male obiteljske hotele te izrađen vizualni identitet programa, te mrežne stranice za iznajmljivače/vlasnike turističkih objekata (www.dalmatia-green.com) i turiste (www.dalmatia-green.com).
- Pojačana je vidljivost i poboljšana konkurentnost članova Dalmatia Green Programa u suradnji s Ecobnb – međunarodnom platformom za rezerviranje ekološkog smještaja.
- Razvijena suradnja između Dalmatia Green pružatelja smještaja, lokalnih i ekoloških proizvođača te pružatelja održivih usluga.

Ostale aktivnosti i rezultati programa tijekom 2017. godine

Požar u Splitu i odlagalište Karepovac, srpanj 2017.

Svoje mišljenje vezano uz gospodarenje otpadom i požar u splitu koji je na sreću samo manjim dijelom zahvatio odlagalište Karepovac plasirali smo u medijima te tijekom prosvjeda „Split gori“ u čijoj smo organizaciji sudjelovali.

Slika 6. Fotografija korištena za prosvjednu akciju u organizaciji građanske inicijative

Plastične čaše prestanak korištenja

Na inicijativu Udruge Sunce Savjetodavno vijeće za okoliš grada Splita također se zauzelo i zagovaralo prestanak korištenja plastičnih jednokratnih čaša u dječjim vrtićima grada Splita. Kroz uporno zagovaranje, pružanje podataka o negativnom utjecaju, potrošnji, utjecaju na odgoj djece i razvoj potrošačkog mentaliteta, ova teme je došla i do gradskog vijeća. U jesen 2017.g. Grad Split uputio je nalog gradskim vrtićima da se prestane s ovom negativnom praksom.

Splitska biciklijada

Od 2013. godine kontinuirano organiziramo Splitsku biciklijadu na kojoj je iz godine u godinu sve veći broj sudionika. Paralelno s organizacijom biciklijade zagovaramo za poboljšanje biciklističke infrastrukture u Splitu te snižavanje cijene prijevoza bicikla trajektom na otoke. Kao rezultat ovih aktivnosti Jadrolinija je u 2017. godini omogućila besplatan prijevoz bicikla u razdoblju od 22.09.2017. do 24.09.2017., a povodom Međunarodnog dana bez automobila. U 2017. godini u Splitskoj biciklijadi je sudjelovalo 128 sudionika koji su evidentirani na potpisnoj listi, međutim broj sudionika je i veći. Splitska biciklijada financirala se putem sponzorstva i donacija (3.400,00 kn). Udruga Sunce je Splitsku biciklijadu organizirala samostalno.

2.3. Međuprogram edukacije i informiranja

Edukacija i informiranje predstavljaju bitnu poveznicu između programa Zaštite okoliša i održivog razvoja te programa Zaštite prirode. Znanja i iskustva stečena kroz provedbu oba programa prenosimo na širu javnost, građane te osobito djecu i mlade.

Tako je primjerice u rujnu 2017. započeo projekt „**VOLontraj za PRIRODU, VOLontraj za SEBE! - školski volonterski programi u zaštićenim područjima prirode**“ koji povezuje projekt koji povezuje znanja i iskustva programa Zaštite prirode i međuprograma Edukacije i informiranja. Osnova za razvoj

projekta bila je upravo prethodna suradnja s nacionalnim parkom te parkovima prirode uključenima u projekt.

U 2017. godini nastavili smo s provedbom značajnog edukacijskog projekta sufinanciranog sredstvima njemačke zaklade **Deutschen Bundesstiftung Umwelt (DBU)** te smo provodili i ostale dolje navedene projekte, usluge i aktivnosti.

PROJEKT „Sudjeluj u održivom razvoju- edukacija i informiranje o prioritetima u gospodarenju otpadom i odvojenom prikupljanju u gradu Splitu i okolicu za 2017. godinu“

Projekt je imao za cilj educirati i informirati građane o zaštiti okoliša i održivom razvoju; potaknuti građane na aktivno sudjelovanje u sustavu gospodarenja otpadom temeljenom na poštivanju prioritetnih mjera u gospodarenju otpadom smanji, ponovno koristi i recikliraj; te provoditi istraživanja i zagovaranja s ciljem provedbe principa provedbe važećeg zakonodavstva i reda prvenstva u gospodarenju otpadom na razini grada Splita. U tu svrhu planiran je cijeli niz edukacijskih aktivnosti usmjerenih djeci i mladima te educiranje i informiranje šire javnosti.

Vrijednost projekta: 40.000,00 kn

Trajanje projekta: 01.02.2017. -05.05.2018.

Donator projekta: Čistoća d.o.o. Split

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- Program je kao i u prethodnim godinama uključivao natjecanje za škole pod nazivom „Prije i poslije – učenici za Dan planeta Zemlje“ za najbolji razredni projekt vezan uz tematiku otpada i principe odgovornog postupanja s otpadom smanji, ponovno koristi i recikliraj. U 2017. godini na natjecanju je sudjelovalo sveukupno 361 učenik srednjih i osnovnih škola, odnosno osnovne škole s 14 razrednih projekata i srednje škole s 4 razredna projekta. Nakon natjecanja u komunalnom poduzeću Čistoća d.o.o. organizirana se svečanost i dodjela nagrada za najbolje razredne projekte na kojoj sudjeluje oko 60-tak učenika, nastavnika, predstavnika medija, komunalnog poduzeća Čistoća d.o.o. i Udruge Sunce.
- Također povodom Dana planeta Zemlje organizirala se rasprodaja djeće odjeće i opreme. Rasprodaja se tradicionalno organizira povodom Dana planeta Zemlje od 2012. godine, a u suradnji s Udrugom RODA. Rasprodaja ima za cilj promovirati principe odgovornog postupanja s otpadom smanji i ponovo koristi te na taj način doprinijeti osvještavanju javnosti o pretjeranoj potrošnji kao ključnom uzroku iscrpljenih prirodnih resursa i lošeg stanja okoliša. Rasprodaja se tradicionalno organizirala u suradnji s Udrugom Roda koja potiče i promovira korištenje višekratnih dječjih pelena kao ekološki i zdravstveno najpovoljnijeg izbora. U 2017. godini na rasprodaji (ispred Hrvatskog narodnog kazališta) je sudjelovalo 12 izlagača te oko 200 građana
- Dovršena je provedba edukacijskog programa „Odvojeno prikupljanje otpada“ u srednjoj Obrtno tehničkoj školi (školska godina 2016./2017.) s grupom od 11 učenika i jednom nastavnikom.

- Kroz školsku godinu 2016./2017. ponovo je proveden program „Kompostiranje“ za srednju Prirodoslovno - tehničku školu Split s drugom grupom učenika. Ukupno je ovim programom obuhvaćeno 10 učenika i 1 nastavnik. U istoj školi kroz 2016./2017. proveden je i edukacijski program „Zeleni reporteri“. Ukupno je ovim programom bilo uključeno 9 učenika i 1 nastavnica.

PROJEKT Studenti uče o građanskom angažmanu – društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša/„Društveno korisno učenje i zaštita prirode i okoliša u Hrvatskoj - njemačko-hrvatski projekt za studente“

Opći cilj projekta je poticanje građanskog angažmana i osnaživanje javne svijesti s fokusom na području zaštite prirode i okoliša.

Specifični ciljevi su:

- Obrazovanje i ospozobljavanje mladih ljudi za aktivno građansko sudjelovanje kao i poticanje volonterske djelatnosti u području zaštite okoliša na primjeru tematskih polja Održivo gospodarenje otpadom i Održivi turizam, kroz program Service-Learninga.
- Poticanje, unapređenje i sudjelovanje mladih u istraživanju, obrazovanju i promidžbenim aktivnostima vezanim za tematska polja Održivo gospodarenje otpadom i Održivi turizam.
- Osnaživanje javne svijesti o značaju održivog gospodarenja otpadom i održivog turizma organiziranjem internacionalnih dana okoliša te interaktivnih događanja za studente i građane Splitu, u suradnji s medijima.

Projekt se provodi u partnerstvu sa njemačkom organizacijom Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung (DGU). Suradnici na projektu: Filozofski fakultet (FFST), Kemijsko tehnički fakultet (KTF), Ekonomski fakultet (EFST) i Sveučilišni odjel za studije mora sa Sveučilišta u Splitu.

Trajanje projekta: 01.01. 2016. do 31. 12 2017., krajem 2017. godine projekt je produžen do 28.02.2018.

Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 125.826,02 Euro, pri čemu je 62.514,00 Euro osigurano od strane DBU-a, a preostali iznos 63.312,02 Euro sufinancira se sredstvima Udruge Sunce. Dio aktivnosti projekta povezan s društveno korisnim učenjem koje se provodi u suradnji s Filozofskim fakultetom sufinancira se kroz projekt MZOS-a.

Donator projekta: The Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU)

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- U okviru projekta „Studenti uče o građanskom angažmanu – društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša“ izrađeni su programi društveno korisnog učenja za 4 splitska fakulteta (Ekonomski fakultet, Kemijsko tehnički fakultet, Centar za studije mora i Filozofski fakultet). Provedba programa za prvu grupu od 8 studenata započela je krajem 2016. te je dovršena u 2017. s organizacijom dva javna događanja od strane studenata na

teme održivo gospodarenje otpadom i održivi turizam. 17.03.2017. održana su javna događanja na temu održivo gospodarenje otpadom na Kemijsko tehnološkom fakultetu i održivi turizam na Ekonomskom fakultetu. U okviru događanja o održivom turizmu održana je tribina s predavanjima na kojima je sudjelovalo 32 studenta. U okviru projekta društveno korisnog učenja na Kemijsko tehnološkom fakultetu studenti su organizirali odvojeno prikupljanje otpada na fakultetu koje je potom predstavljeno na javnom događanju za 49 studenata i nastavnika. U okviru događanja održano je i predavanje o otpadu za osnovnoškolce, a na kojem je sudjelovalo 72 učenika.

- Provedba programa za drugu grupu od 8 studenata započela je u ožujku 2017.
 - Radionica Gospodarenje otpadom – Uvod, 23.ožujka2017.
 - Radionica Održivi turizam-Uvod, 07. travnja 2017.
 - Radionica Organizacija javnih događanja i komunikacija s medijima, 11. travnja 2017.
 - Radionica Planiranje aktivnosti i događanja; Postupanje s otpadom, Održivi turizam - 02.05.2017.
 - Radionica „Završna refleksija programa“, 22.09.2017.

Studenti su također organizirali javna događanja u lipnju 2017., na Međunarodni dan zaštite okoliša 05. lipnja 2017. organizirano je javno događanje na splitskoj Rivi pod nazivom „Plastični detoks“ sa ciljem informiranja građana i razvijanja svijesti o prekomjernom korištenju plastike i njezinom neadekvatnom odlaganju na kojem je sudjelovalo oko 150 građana. 08.06.2017. održano je javno događanje "Poučna kava uz domaći stol"- studija slučaja na temu održivog turizma i diskusija s predavačima iz navedenog područja na kojem je sudjelovalo 13 sudionika. Oba događanja popraćena su u medijima.

- Provedena je evaluacija provedbe programa DKU zajedno suključenim nastavnicima i mentorima iz Sunca te u tu svrhu održana evaluacijska Radionica 06. 11.2017. za 9 sudionika.
- Započeta priručnika u okviru kojeg će se prezentirati iskustva i znanja stečena kroz provedbu programa društveno korisnog učenja.

Slika 7. Javno događanje „PLASTIČNI DETOX“ organizirano od strane studenata uključenih u program društveno korisnog učenja, povodom Svjetskog dana zaštite okoliša 2017., 05.06.2017.

PROJEKT „Otpad nije smeće-kompostirajmo za vrtove veće! - Primjena odgovornog postupanja s otpadom u osnovnim školama i vrtićima“

Projekt je imao za ciljeve provesti učinkovite i održive edukacijske programe u osnovnim školama i vrtićima te potaknuti aktivan angažman djece prilikom stvaranja i postupanja s otpadom, s naglaskom na biootpad; kao i educirati buduće nastavnike/odgajatelje u području odgoja i obrazovanja za održivi razvoj i potaknuti njihov aktivan angažman kroz program društveno korisnog učenja povezan s tematikom održivog gospodarenja otpadom.

Trajanje projekta: 01.rujna 2016.-31.kolovoza 2017.

Vrijednost projekta: 50,000 kn.

Donator projekta: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- U okviru projekta provedeni su edukacijski programi o kompostiranju u OŠ Vis, OŠ Komiža i OŠ Spinut. Ukupno je u programe direktno bilo uključeno 45 učenika i 8 nastavnika.
- Edukacija o kompostiranju je provedena u dva splitska vrtića, u obliku održavanja radionice za odgajatelje, radionice za djecu te radionice za izradu kompostišta. Ukupno je u ovim radionicama sudjelovalo 30 djece i 9 odgajatelja te su izrađena 2 kompostišta.
- Analiza korištenja edukacijskih materijala Udruge Sunce je napravljena od strane edukatorice i studentice Ekonomskog fakulteta kao dio stručne prakse. Anketa putem e-maila poslana je na 127 e mail adresa tj. svima koji su priručnik dobili bilo kao elektronsku verziju ili tiskanu verziju.
- Provedba programa društveno korisnog učenja za studente Filozofskog fakulteta (mentoriranje i uključivanje u aktivnosti 1. do 4. razreda) – sufinanciranje projekta Studenti uče o građanskom angažmanu – društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša/„Društveno korisno učenje i zaštita prirode i okoliša u Hrvatskoj - njemačko-hrvatski projekt za studente“.

Projekt GoGreen Dalmatia- nature protection & sustainable development in Dalmatia

Opći cilj projekta je podići razinu svijesti o važnosti zaštite prirode i održivog razvoja među posjetiteljima i lokalnim zajednicama u zaštićenim područjima Dalmacije. Također, projektom se promoviralo volontiranje u zaštićenim područjima i volontiranje općenito.

Trajanje projekta: 1.6.2016-31.8.2017**Vrijednost projekta:** 8.399 Euro**Donator projekta:** Europska komisija, EU fondovi (Erasmus+)**Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:**

- Volonterka Nastja Logar odabrana putem natječaja u 2016. nastavila je volontirati u 2017. (cjelokupno razdoblje volontiranja 01. 07.2016. do 30.06.2017). Aktivnosti su uključivale rad u uredu i na terenu među kojima:
 - Podrška u organizaciji edukacijskih aktivnosti za EkoPartner program i SEA-Med projekt (radionica, prezentacija, konferencije, interpretacijskog treninga)
 - Priprema i distribucija komunikacijskog materijala (SEA-med brošure i letke, brošura Budi prirodan budi aktivan)
 - Predstavljanje EVS programa prilikom različitih događanja (volonterima u Suncu, studentima na EFST, BIOnet mreži, LAG5 i sl.)
 - Prikupljanje podataka i istraživanje tržišta pružatelja turističkih usluga na području Parka prirode Lastovsko otoče u svrhu unapređenja EkoPartner programa eko certificiranja malih turističkih smještajnih objekata

Projekt 4S-Small Steps for Sustainable Society

Glavni cilj projekta je podići razinu svijesti o važnosti očuvanja prirode, zaštiti okoliša i održivom razvoju među lokalnim stanovništvom u Dalmaciji (osobito kod djece i mladih) te među posjetiteljima Dalmacije. Drugi cilj vezan je uz promociju volontiranja u Hrvatskoj i šire. Predviđen je angažman dva EVS volontera iz Makedonije i njihov angažman na organizaciji i provedbi edukacijskih aktivnosti Udruge Sunce, distribuciji materijala, organizaciji javnih događanja, istraživanjima tržišta i prikupljanju podataka.

Trajanje projekta: 01.10.2017.-31.12.2018.**Donator projekta:** EU, Erasmus + program**Ukupna vrijednost projekta:** 17.818,00 Euro.**Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:**

- U suradnji sa Asocijacija za napredok, edukacija i lobiranje NEL Skopje (sending organization) iz Makedonije proveden je natječaj za odabir volontera te su odabrani volonteri, Milana Peshikj i Sasho Radulov.
- Odabrani EVS volonteri – Milana Peshikj i Sasho Radulov radili su na različitim aktivnostima koje uključuju rad u uredu i na terenu, kao što su:

- Podrška u organizaciji edukativnih aktivnosti za Dalmatia Green program (radionice, prezentacije)
- Priprema i distribucija komunikacijskog materijala (Dalmatia Green brošure za eko čišćenje, izrada božićnih čestitka za Dalmatia Green iznajmljivače i članove Sunca, izrada videa za eko dekoracije, snimanje javne tribine o Park šumi Marjan, izrada informativne letke za Zelene izlete)
- Predstavljanje EVS programa prilikom različitih događanja (volonterima u Suncu, studentima putem studentskog radia Kampus,..)

Projekt „VOLontiraj za PRIRODU, VOLontiraj za SEBE! - školski volonterski programi u zaštićenim područjima prirode“

Ciljevi projekta su razviti i unaprijediti kapacitete u odgojno-obrazovnim institucijama i javnim ustanovama za zaštitu prirode te kapacitete partnerskih udruga za volontiranje mlađih u zaštiti okoliša i prirode; povećati broj educiranih i osnaženih volontera srednjoškolaca za aktivno sudjelovanje i volontiranje u zajednici u sektoru zaštite prirode i okoliša te osigurati prijenos znanja i iskustava te promovirati provedbu programa školskog volontiranja u zaštićenim područjima prirode.

Trajanje projekta: 26. kolovoza 2017. do 26. kolovoza 2019.

Ukupna vrijednost projekta: 1.211.473,25 kn pri čemu bespovratna sredstva iznose 1.039.516,75 kn

Donator: EU kroz Europski socijalni fond

Projektni partneri: Liga za prevenciju ovisnosti, Obrtna tehnička škola Split, Srednja škola Ivana Lucića – Trogir, Centar za pružanje usluga u zajednici, Javna ustanova „Park prirode Biokovo“, Javna ustanova „Nacionalni park Krka“, Javna ustanova „Park prirode Vransko jezero“ i Javna ustanova „Park prirode Telašćica“.

Aktivnosti i rezultati u 2017. godini:

- 17. listopada 2017. u Skradinu (NP Krka) održana je jednodnevna radionica „Utvrđivanje potreba zaštićenih područja prirode“ za djelatnike javnih ustanova-koordinatora volontera u parkovima i projektni tim Sunca i Lige. Bilo je prisutno 9 sudionika iz navedenih partnerskih organizacija.
- 16. listopada 2017. u Skradinu (NP Krka) održan je interni sastanak svih projektnih partnera. Tijekom sastanka su se partneri bolje upoznali, razmijenili očekivanja od projekta. Predstavljen je projekt i administrativno finansijske obveze prema ugovornom tijelu.
- 4.-6. prosinca 2017. u Makarskoj održana je Edukacija za koordinatora školskog volontiranja i utvrđivanje interesa škola, 16 sudionika.

Slika 8. Radionica edukacije za koordinatora volontera, 04.-06.prosinac 2017.

2.4. Sudjelovanje u kreiranju javnih politika

Udruga Sunce je kao i dosad, i tijekom 2017. godine bila uključena u praćenje donošenja i provedbe pojedinih propisa direktno iz područja zaštite okoliša i prirode, tako i onih koji indirektno mogu imati utjecaj na zaštitu okoliša i prirode te postizanje održivog razvoja. Također, pratimo politike vezane uz rad i djelovanje organizacija civilnoga društva. Ova uključivanja provodimo samostalno te kroz Zeleni forum i druge mreže. Ove aktivnosti vezane su uz sudjelovanje u javnim savjetovanjima, radu radnih skupina/povjerenstava te različitim događanjima.

Istaknuli bi kako je učinak ovih aktivnosti kratkoročno vrlo teško mjerljiv, međutim, dugoročno može se istaknuti kako Udruga Sunce u sinergiji ima utjecaj na pojedine javne politike. Otežavajući okolnost u provedbi ovih izuzetno bitnih aktivnosti i u 2017. godini predstavlja je manjak natječaja usmjerenih na sufinanciranje ovog tipa aktivnosti tako da se njihova provedba velikim dijelom sufinancirala iz vlastitih sredstava Udruge, što je bilo osobito zahtjevno u 2017. godini bez institucionalne podrške. Također, često upravo zbog angažmana na ovim aktivnostima dolazi do preopterećenja zaposlenika, a što se negativno održava na održivost organizacije.

Javna savjetovanja

- **Pravila za sufinanciranje projekata organizacija civilnoga društva ugovorenih u okviru programa Europske unije za 2017. Godinu, Ured za udruge, Vlada RH (ožujak 2017.)**

Putem javnog savjetovanja ukazano je na Interreg program koji nije specificirano naveden kao jedan od fondova prihvatljiv za sufinanciranje od strane Ureda za udruge, Vlade RH. U odgovorima je navedeno kako će isti biti prihvatljiv što se i potvrdilo odobravanjem sufinanciranja CONFISH projekta Udrudi Sunce 2017. godine.

- **Zakon o upravnim sporovima (veljača 2017.)**

Nositelj izrade nacrta Zakona bilo je Ministarstvo pravosuđa. Sudjelovanje u komentiranju Zakona o upravnim sporovima dogodilo se u vidu podrške Zelenoj Istri i slanja komentara s njihove strane, a u smislu kršenja Arhuške konvencija- slobodnog pristupa pravosuđu stavljanjem u izgled plaćanja troškova postupka u slučaju gubitka spora.

Komentar nije prihvaćen.

- **Javno savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode (travanj-lipanj 2017.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike. Dio komentara je prihvaćen vezan uz zone bez ribolova, kazne, nije prihvaćen dio vezan uz obvezu informiranja prilikom postupka procjene utjecaja na Ekološku mrežu.

- **Javno savjetovanje za Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša (svibanj-lipanj 2017.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike. Komentari se odnosili na tri skupine problema vezano za okolišne postupke. Prva skupina je vezana za nedovoljno razjašnjenu procjenu kumulativnog učinka zahvata na okoliš. Druga skupina se veže za procjenu rokova tj. otvaranje mogućnosti proizvoljnog tumačenja rokova bitnih za sudjelovanje, dok se treća skupina odnosi na teret dokaza za predstojeće onečišćenje koji se ovim izmjenama svaljuje na javnost što je u suprotnosti s međunarodnim propisima koje je preuzela RH. Svi komentari Udruge Sunce nisu prihvaćeni, a ono što je uočeno tijekom pregleda izvješća je da nisu usvojeni niti komentari drugih organizacija kao ni Pučkog pravobraniteljstva. Jedino su usvojeni komentari vezani uz gramatiku.

- **Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o koncesijama, mišljenje na drugo čitanje (lipanj 2017.)**

Nositelj izrade ovog dokumenta bilo je Ministarstvo financija. Mišljenje je formirano u suradnji s koalicijom udruge Pokret otoka. Komentari na izmjene Zakona se odnose na problematiku sudjelovanja javnosti prilikom dodjele koncesija za djelatnosti koje se realiziraju zahvatima koji po pozitivnom okolišnom zakonodavstvu podliježu obveznim postupcima procjene utjecaja na okoliš, odnosno Glavne ocjene utjecaja na Ekološku mrežu. Izmjene i dopune Zakona o koncesijama su usvojene i zakon je stupio na snagu 22. Srpnja 2017. godine. Niti jedan prijedlog niti mišljenje upućeno od strane koalicije nije usvojen. Međutim, prati se postupak izmjena i dopuna Zakona o

pomorskom dobru koji se naslanja na predmetnu tematiku te se planira izrada mišljenja u postupku javne rasprave na nacrt akta.

- **Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Splitsko-dalmatinskoj županiji za razdoblje 2017.-2020. godine (rujan-listopad 2017.)**

Nositelj izrade dokumenta bila je Splitsko-dalmatinska županija. Dio komentara je usvojen, no veći dio, vezan uz operativnost samog programa nije.

- **Javno savjetovanje o Nacrtu ključnih elemenata Poziva za provedbu Programa izobrazno-informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom u okviru Kohezijskog fonda. (prosinac 2017.)**

Nositelj izrade dokumenta bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike. Osnovni komentar bio je vezan uz omogućavanje udrugama da sudjeluju kao nositelji ili partneri općinama/gradovima na projektu, a zbog iskustva provedbi izobrazbi ovakvog tipa. Također sugerirali smo da se sredstva ne dodjeljuju gradovima i općinama koji nemaju sustav odvojenog prikupljanja otpada. Niti jedan komentar nije prihvaćen, unatoč tomu što je uz Udrugu Sunce još cijeli niz udruga komentirao nacrt na isti način.

Radne skupine

Osim kroz sudjelovanje u javnim raspravama za pojedine dokumente često se uključujemo u rad različitih radnih skupina, povjerenstava i sl. Uključivanje u rad radnih skupina predstavnika organizacija civilnoga društva postaje sve više uobičajena praksa, osobito na nacionalnoj razini. Ipak još uvijek nedostaje dobra praksa rada ovih skupina te često radne skupine ne zažive na način da mogu iznijeti kvalitetne dokumente koji će biti rezultat rada svih uključenih.

Tijekom 2017. predstavnici Udruge Sunce bili su uključeni i u sljedeće radne skupine/povjerenstva:

- Šira radna skupina za definiranje kompetencija neophodnih za rad u zaštićenim područjima u Hrvatskoj; osnovana od strane Hrvatske agencije za okoliš i prirodu; Matea Špika.
- Šira radna skupina za izradu smjernica za planiranje upravljanja za zaštićena i Natura 2000 područja u Hrvatskoj; osnovana od strane Hrvatske agencije za okoliš i prirodu; Zrinka Jakl. Smjernice su završene u 2017. te se mogu preuzeti na poveznici http://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/04_zasticena/smjernice/Smjernice_za_planiranje_upravljanja_MZOE_HAOP_2018.pdf
- Partnersko vijeće Splitsko-dalmatinske županije, Zrinka Jakl
- Radna grupa za unaprjeđenje turističkog vrednovanja prirodne baštine i Radna grupa za unaprjeđenje okolišne održivosti turizma- tijekom 2017. radna skupina nije bila aktivna, međutim službeno nije rasformirana.

Osim sudjelovanja u događanjima, a koja su opisana pod rezultatima projekata i usluga provedenih u okviru predstavljenih programa, u 2017. godini sudjelovali smo bilo kao sudionici ili izlagači na sljedećim događanjima:

- Godišnja skupština EEB mreže, sudionica Andrea Gizdić, 06.-08.11.2017., Edinburgh
- Radionica „MSFD - MSP – workshop“ u organizaciji Seas at Risk mreže vezano za morski otpad i morsko prostorno planiranje (Marine Strategy Framework Directive i Marine Spatial Planning Directive); Marija Nazlić i Jakša Božanić; 21.-22.02.2017., Brussels.
- Sastanak nekoliko okolišnih udruga iz Hrvatske vezan uz dogovor oko zajedničkog pristupa za poboljšanje zakonodavnog okvira povezanog s procjenom utjecaja na okoliš i strateškom procjenom utjecaja na okoliš; u organizaciji WWF Adria; Gabrijela Medunić-Orlić; 29.06.2017., Zagreb.
- Međunarodni stručni skup o gospodarenju otpadom u organizaciji Regionalnog centra čistog okoliša d.o.o i Splitsko-dalmatinske županije uz potporu i domaćinstvo Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije Sveučilišta u Splitu, Gabrijela Medunić-Orlić, 20.04.2017., Split.
- Međuzupanijsko stručno vijeće nastavnika kemijske tehnologije, izlaganje na temu Procjena vrijednosti usluga ekosustava Park šume Marjan, Marija Nazlić 06.05.2017. u Splitu.
- Radionica „Održivi razvoj destinacije Kaštela“ u organizaciji Turističke zajednice Kaštela i Ekonomskog fakulteta, Nastja Logar sudionica na radionici; 27.09.2017. u Kaštelima.
- Okrugli stol „Zaštita javnih dobara i javnog interesa u sustavu koncesija - što sve treba osigurati Zakonom o koncesijama u organizaciji CMS, Gabrijela Medunić Orlić jedna od izlagateljica; predstavljena je evaluacija usluga PŠ Marjan i Analiza stanja šume PŠ Marjan, a izrađeni u okviru projekta Odgovorno za prirodu; 29.06.2017., Zagreb.
- Konferencija „Otpad u moru - izazovi i rješenja“ u organizaciji zastupnika u Europskom parlamentu Davora Škrleca, sudionici Jakša Božanić i Matea Špika; 18.07.2017., Split.
- Ronilačka akcija i predstavljanje organizacija povezanih s zaštitom mora- “Ronimo za Jadran” – “Pojedinac ne može sam – očistimo ga zajedno”, Lučka kapetanija Split, kada smo predstvaili aktivnosti Udruge kroz izlaganje na štandu, Marija Nazlić, Miranda Čavelić, 03.10.2017. u Splitu.
- Konferencija „Dijalogom do transparentnog upravljanja prirodnim resursima, u organizaciji udruga Eko Pan, Žmergo i Zelena akcija, Andrea Gizdić i Gabrijela Medunić-Orlić kao sudionice i izlagateljice, 04.-06.10.2017. u Opatiji.
- Radionica „Workshop on fisheries management measures in Natura 2000 sites in the Mediterranean“, Zrinka Jak sudionica i voditeljica jedne od radnih grupa, 10-12.10.2017. u Zadru.
- University business forum u organizaciji Veleučilišta Vern, Gabrijela Medunić-Orlić, sudionica i izlagateljica na temu Learning by doing- Društveno poduzetništvo Zeleni izleti; Društveno korisno učenje, 19.-20.10.2017., Vis.
- Sastanak radne grupe za pravnike EEB-a, sudionica Andrea Gizdić, 11.-12.12.2017., Brussels.
- Tribina „Sanacija Karepovca“, u organizaciji Grada Splita i Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, sudionice Gabrijela Medunić-Orlić, Andrea Gizdić, 27.11.2017., Split.

3.

UNAPRJEĐIVANJE ORGANIZACIJE RADA I UPRAVLJANJA UDRUGOM

Razvoj upravljačkih i izvršnih struktura Udruge Sunce i jačanje upravljačkih praksi temeljenih na principima dobrog upravljanja

U 2017. godini ukupno je održano 2 sastanka Upravnog odbora. Dodatno, komunikacija sa članovima UO-a provodi se i putem e-maila te telefonski.

Evaluacija zaposlenika

Zbog uočene fluktuacije zaposlenika, brojnosti projekata i aktivnosti tijekom 2016. započete su aktivnosti usmjerene ka unaprjeđenju organizacije i evaluacije rada zaposlenika te refleksije te su se ove aktivnosti nastavile provoditi i u 2017. godini. U 2017. godini izrađena je nove Odluka o sistematizacija radnih mjesta i plaćama zaposlenika, međutim zbog dalnjih promjena ista će trebatи biti revidirana tijekom 2018., kada će se dovršiti i izmjene i dopune Pravilnika o radu te revidirati i Odluka o mogućnostima rada izvan ureda, a na temelju uočenih potreba tijekom procesa evaluacije i refleksije.

Finansijsko planiranje

U suradnji s knjigovođom sustavno se radilo na usklađivanju finansijskog poslovanja s obvezama iz Zakona o finansijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14) te sukladno obvezama koje proizlaze iz ovog Zakona izrađen Finansijski plan za 2017. godinu. Međutim zbog specifičnosti financiranja Udruge, čiji rad i djelovanje ovisi o projektima finansijski plan za 2017. uključivao je plan za sredstva koja su odobrena za 2017. godinu kao i plan koji je uključivao i sredstva planirana kroz projekte odaslane razne natječaje. Također u 2017. izrađen je Finansijski plan za 2018.

Proširenje prostora za rad i unaprjeđenje radnih uvjeta

Nakon provedenog javnog natječaja za gradske prostore Grada Splita, u ožujku 2017. godine za zaključkom iz travnja 2017. nam je dodijeljen prostor, dodatne 2 prostorije na istom katu na adresi gdje Udruga Sunce djeluje. Prostore smo službeno preuzezeli te je započeo postupak njihova uređivanja i opremanja, poštujući u najvećoj mjeri okolišno odgovorne principe i smjernice iz komunikacijskog plana 2017.-2021.

Dodjelom ovih prostora rješili smo pitanje uredskog prostora za naredno razdoblje. Naime, ukupna površina koja je u najmu od Grada iznosi 150,21 m² što je dovoljno za 15-20 zaposlenika te rad sa članovima/volонтерима/studenata i učenicima uključenim u programe društveno korisnog učenja.

Također Udruga iznajmljuje garažu od 18m² za potrebe skladištenja materijala i opreme na adresi Šoltanska 20, Split.

4.**EVALUACIJA RADA, EDUKACIJA I USAVRŠAVANJE
ZAPOSLENIKA I VOLONTERA****Stabilizacija tima te razvoj ljudskih potencijala i ciljanih kompetencija**

Tijekom 2017. dorađena je metodologija evaluacije rada zaposlenika te je evaluacija provedena sa svim zaposlenicima. Rezultati svih evaluacija kao i zajedničke evaluacije koriste se za daljnji razvoj ljudskih potencijala, provođenje ciljanih edukacija za pojedine zaposlenike i jačanje organizacije u cjelini.

Kroz sudjelovanje na okruglim stolovima, radionicama i sl. događajima u zaštiti okoliša i prirode kao i u aktivnostima vezanim uz civilno društvo općenito, na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini dajemo svoj aktivan doprinos ovim događanjima, razvijamo odnose s postojećim suradnicima i partnerima te stječemo nova partnerstva (vidi poglavlje 2.). Istovremeno ova su događanja prilika za stjecanje znanja i razmjenu iskustva među sudionicima.

Tijekom 2017. zbog odlaska dijela zaposlenika dio njih je zamijenjen postići s novim osobama s potrebnim razinama znanja i stručnosti za zapošljavanje u Suncu. Također nastoje se razvijati i jačati znanja i vještine mentoriranja i upravljanja ljudskim resursima. Također dio je aktivnosti krajem godine usmjerena na uspostavu procedura povezanih s prijenosom načina rada i organizacijskom kulturom, pravilima i dr. novim zaposlenicima i volonterima.

Dio aktivnosti edukacije zaposlenika povezan je sa sudjelovanjem na provedbenim radionicama za projekte koje Udruga provodi. Također dio je vezan uz edukaciju na specifičnim temama rada. Tijekom 2017. zaposlenici Udruge Sunce bili su uključeni sljedeće edukacije i usavršavanja:

- Godišnji tematski sastanku u području mladih – neformalno učenje, metode, vrednovanje i praksa; Tematski sastanak za korisnike Erasmus+ projekata u području mladih u organizaciji Agencije za mobilnost i programe EU, sudionica Miranda Šimac, 28.11.2017., Zagreb.
- Radionica „Osmišljavanje i razrada projektnih ideja za potencijalne prijavitelje na natječaje za dodjelu bespovratnih sredstava ESF-a“, u organizaciji Vladinog ureda za udruge, 07-08.03.2017., Split.
- Radionica "Mjerenje društvenog utjecaja" u organizaciji ACT Grupa, konzorcij društvenih poduzeća i potpornih organizacija koji razvija zelenu ekonomiju i socijalne usluge kroz društveno-poduzetničke pothvate, Gabrijela Medunić-Orlić, 10-11.07.2017., Split
- Radionica „Predstavljanje platforme za izvještavanje ESF projekta“ (Zahtjev za nadoknadom sredstava), u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, Tea Kuzmičić Rosandić i Barbara Uvanović, 31.08.2017., Šibenik
- Konferencija „Može li hrvatski turizam 365?“ u organizaciji Ministarstva turizma i Hrvatske gospodarske komore, 04.10.2017., Zagreb.
- Konferencija “Mitigating the impact of underwater noise on marine biodiversity, with specific focus on seismic surveys in the southeastern European waters in the Mediterranean Sea”, u organizaciji Ocean Care; Zrinka Jakl, Matea Špika, 22-24.11.2017.
- Trening Bionet, u organizaciji GIZ, Matea Špika, 13-17.11.2017., Podgorica

- Sudjelovanje na webinar-ima tematike upravljanja zaštićenim područjima (EU Direktive, upravljanje posjetiteljima, učinkovitost upravljanja, morski otpad), Matea Špika. Zaposlenica je tijekom 2017. godine sudjelovala na ukupno 6 webinar-a u organizaciji Europarc, UNDP, PANACEA, EBM Tools Network)

5.

LJUDSKI KAPACITETI I STRUKTURA UPRAVLJANJA

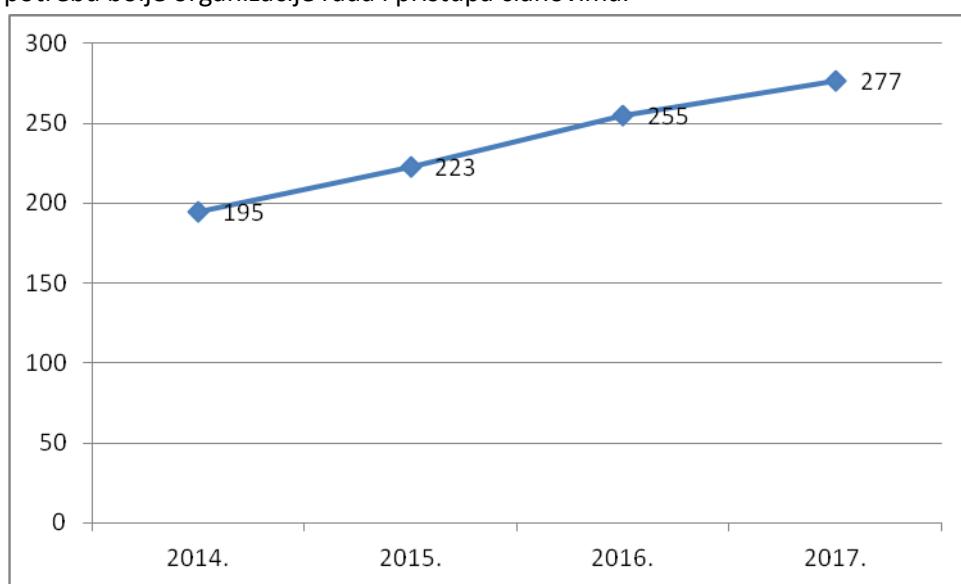
Rad i djelovanje Sunca ne bi bilo moguće bez članova, volontera i zaposlenika Sunca. Tijela upravljanja Sunca čine Skupština, Upravni odbor, Predsjednica Upravnog odbora te Izvršna direktorica.

5.1. Članstvo

U Udrizi Sunce razlikujemo četiri vrste članstva; aktivno, pridruženo, podržavajuće i počasno. Ove vrste članstva se razlikuju po svojim pravima i obvezama. Aktivni članovi mogu biti birani u tijela Udruge te glasati na Skupštini.

Kontinuirana ulaganja u povećanje vidljivosti i komunikaciju s članovima direktno se održava kroz povećano članstvo u Udrudi.

Ukupan broj članova Udruge Sunce na kraju 2017. godine iznosio je 277. Na Slici 1. prikazan je broj članova od 2014. do 2017. godine pri čemu su u 2017. godini povećali broj članova za 22 (prethodnoj je broj članova povećan za 32). Ipak smanjivanje broja učlanjenih na godišnjoj razini ukazuje na potrebu bolje organizacije rada i pristupa članovima.

Slika 16. Broj novih članova po godinama

Novi Statut (vidi poglavlje 3.) omogućuje učlanjenje maloljetnika, odnosno osoba starijih od 14 godina. Također sukladno Statutu Udruge osobe koje volontiraju u Udrizi trebaju se i učlaniti.

Koordinatorica volontera zadužena je i za vođenje baze podataka članova, iako intenzivni rad sa članovima nije započet zbog brojnosti ostalih projekta i aktivnosti.

5.2. Upravni odbor

Upravni odbor sastoji se od tri vanjska člana i dva predstavnika zaposlenika. Izvršni direktor/ica sudjeluje u radu Upravnog odbora bez prava odlučivanja. Vanjski članovi UO biraju se putem javnog natječaja. U 2012. godini započeo je s radom prvi Upravni odbor u ovakvoj formi sa četverogodišnjim mandatom do listopada 2016., kada je proveden drugi javni natječaj za nove članove Upravnog odbora. U 2017. godini djelovao je drugi saziv Upravnog odbora ovog formata. Uspostavom ovakvog UO-a Udruga Sunce postigla je veći stupanj transparentnosti te unaprijedila upravljanje Udrugom. Sukladno pravilima dobrog upravljanja organizacijama civilnoga društva, članovi UO Sunca svoj rad obavljaju volonterski.

Članovi UO-a su:

1. **Zrinka Jakl**, dipl. ing. biologije-ekologije, Predsjednica Upravnog odbora.
2. **Ivana Krstulović Baković**, dipl. iur, predstavnica zaposlenika.
3. **Marina Marković**, dipl. politolog, MSc in Integrated Coastal Zone Management, vanjska članica.
4. **Andrijana Parić**, dipl. sociologinja i profesorica filozofije, magistrica za lokalni razvoj – Zajednički magisterij Europske unije za područja u tranziciji, vanjska članica.
5. **Marko Pećarević**, magistar konzervacijske biologije, vanjski član.

Izvršna direktorica je Gabrijela Medunić-Orlić, dipl.ing.kemije i B.Sc.znanosti okoliša.

5.3. Zaposlenici

Tijekom 2017. godine Udruga Sunce nije imala institucionalnu potporu, a u 2016. godini se osim institucionalne završilo i nekoliko trogodišnjih projekata. Ovo se odrazilo na ukupan godišnji proračun ali i visoku fluktuaciju i odlazak čak 6 osoba iz Udruge Sunce (Mosor Prvan, Milena Šijan, Mia Bašić, Marija Nazlić, Pinija Poljaković, Jakša Božanić), dok su 3 osobe tijekom godine otišle na porodiljini dopust (Margita Radman, Ivana Krstulović Baković i Tea Kuzmičić Rosandić). Stoga je 2017. godinu obilježio i pronalazak novih zaposlenika za tim Udruge Sunce te su zaposlene 4 nove osobe.

Tako je tijekom 2017. godine u Udrizi ukupno bilo zaposleno 16 osoba i to na sljedećim radnim mjestima:

1. **Gabrijela Medunić-Orlić**, dipl.ing.kemije, B.Sc.znanosti okoliša, izvršna direktorica/voditeljica programa Zaštite okoliša i održivog razvoja, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme.
2. **Zrinka Jakl**, dipl.ing.biologije-ekologije, voditeljica programa Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme, porodiljni dopust od 01.07.2016. do 01.03.2017.; rad spola radnog vremena od 01.03.2017. do 01.12.2017.; od 01.12.2017. rad na 6 sati.
3. **Milena Šijan**, prof.biologije i kemije, B.Sc.znanosti okoliša, suradnica na programu Zaštite prirode, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme. 12.04.2017., sporazumno raskid Ugovora na neodređeno
4. **Samanta Šećer**, mag. forenz., finansijsko administrativna suradnica, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme, od svibnja 2015.
5. **Margita Radman**, mag. biologije i ekologije mora, suradnica edukatorica, Ugovor na neodređeno, puno radno vrijeme, porodiljni dopust od 24.08.2017.
6. **Ivana Krstulović Baković (ex. Grubišić)**, mag.iur., suradnica na programu zaštite okoliša/pravnica, Ugovor na neodređeno, porodiljni dopust od 24.07.2017.
7. **Matea Špika**, dipl.ing. biologije, M.Sc. Management of Protected Areas, suradnica na programu Zaštite prirode, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme.
8. **Marija Nazlić**, prof. biologije i kemije, suradnica edukatorica, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme. Ugovor na neodređeno; korištenje porodiljnog dopusta uz rad na pola radnog vremena od 1.9.2016. - 3.6.2017., od 03.06.2017. do 25.10.2017. zaposlena na puno radno vrijeme, potom Sporazumno prekid radnog odnosa zbog prelaska na drugo radno mjesto.
9. **Jakša Božanić**, dipl ing. geologije na radnom mjestu suradnik edukator, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme do 01.10.2017.
10. **Pinija Poljaković**, mag. Sociologije na radnom mjestu voditeljica komunikacija, Ugovor na određeno na puno radno vrijeme do 24.02.2017.
11. **Mia Bašić**, mag.iur, zaposlena na radnom mjestu suradnice pravnice, pripravnice, Ugovor na određeno nakon isteka mjere stručnog osposobljavanja HZZ-a, od 27.07.2016. do 31.03.2017.
12. **Tea Kuzmičić Rosandić**, mag.biologije i ekologije mora na radnom mjestu suradnice edukatorice od 07.06.2016 temeljem Ugovora o radu na određeno, a nakon isteka mjere javnih radova., od 15.07.2017. zaposlena temeljem Ugovora na neodređeno, od 15.11.2017. korištenje porodiljnog dopusta
13. **Andrea Gizdić**, mag.iur., suradnica pravnica, Ugovor na određeno od 01.07.2017.
14. **Nastja Logar**, dipl. ekonomist, Ugovor na određeno od 2.10.2017.
15. **Miranda Šimac**, Mag. biologije i zemljopisa, Ugovor na određeno od 01.10.2017.

16. Tihana Arapović, dipl.ing biologije, Ugovor na određeno, zaposlena putem mjera HZZ za osobe s invaliditetom, od 07.12.2017.

Tijekom godine ukupno je bilo 15 zaposlenih u Udrudi. Budući je dio osoba radio na nepuno radno vrijeme zbog korištenja porodiljnih dopusta te na kraće vremensko razdoblje, na godišnjoj razini ukupno je bilo zaposleno 9,18 osoba (za usporedbu u 2016. imali smo 11,08 osoba temeljem ugovora na određeno/neodređeno, uključujući i osobu zaposlenu putem mjere javnih radova HZZ-a, tijekom 2015. godine 9,4 osoba bilo je zaposleno temeljem Ugovora na određeno/neodređeno na puno radno vrijeme, tijekom 2014. godine radilo je 7,98 osoba, a u 2013. godini u Udrudi je u prosjeku radilo 6,7 osoba na puno radno vrijeme). Uračuna li se osoba koja je bila na stručnom usavršavanju tijekom 2017. godine tim ljudi u Udrudi činilo je 10,13 osoba na godišnjoj razini.

Na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa, a temeljem potpore HZZ-a bila je:

- **Barbara Uvanović**, univ.bacc.oec pripravnica radnom mjestu finansijsko administrativna suradnica; od 09. veljače 2017. do 08. veljače 2018.

U 2017. godini uspješno smo ostvarili po prvi put sufinanciranje zapošljavanje putem mjera HZZ za osobe s invaliditetom, namijenjenih poduzetnicima, odnosno mjera nam je odobrena temeljem gospodarske djelatnosti Udruge.

5.4. Volonteri

Tijekom 2017. nastavilo se na unaprjeđenju volontiranja u Udrudi kao i na mobiliziranju volontera. Kao i 2016. godine, dio radnog vremena jedne osobe zaposlene na radnom mjestu suradnice edukatorice posvećen je koordiniranju i radu s volonterima. Aktivnosti povezane s volontiranjem bile su dio aktivnosti EU projekta „Odgovorno za prirodu“, u okviru kojeg je razvijen program volontiranja za studente Pravnog fakulteta.

Ukupno je tijekom 2017. godine u Udrudi volontiralo 28 osoba od toga 23 žena i 5 muškaraca, većina u dobi između 18-30 godina (21 volonter). Odrađeno je 2403 volonterski sat, od čega se 1150 sati odnosi na volontiranje EVS volontera.

Ovi podaci dostavljeni su i Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku početkom 2017.

Tijekom 2017. godine volonteri su se u rad Udruge Sunce uključili na sljedeće načine i kroz sljedeće programe/projekte:

PROGRAM ZAŠTITE PRIRODE

Sudjelovanje na EU projektu „Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru - 4M“

- sudjelovanje na ronilačkim terenima u Hrvatskoj i Crnoj Gori

PROGRAM ZAŠTITE OKOLIŠA I ODRŽIVOG RAZVOJA**Sudjelovanje na EU projektu IPA „Odgovorno za prirodu“(„Responsible for Nature“):**

- sudjelovanje u pregledu web stranica županija
- unošenje podataka u excel tablice
- rad na slučajevima Zelenog telefona povezanim sa zaštitom prirode
- rad na pravnim postupcima koje Sunce vodi pred upravnim sudom
- pregled pravne prakse iz područja zaštite okoliša
- sudjelovanje na trening seminarima - „Arhuška konvencija i očuvanje prirodnih resursa“, Split, lipanj 2017.g. i „Sudjelovanje javnosti u upravljanju Natura 2000 područjima u okviru sektorskih planova i programa“, studeni 2017.
- sudjelovanje na predavanju – Upravni i građanski aspekti pravne zaštite, Pravni fakultet Split, prosinac 2017.

Sudjelovanje u javnom događanju povodom Europskog dana bez automobila, rujan 2017

- organizacija i sudjelovanje na Splitskoj biciklijadi

MEĐUPROGRAM EDUKACIJE I INFORMIRANJA

- sudjelovanje u organizaciji i vođenju Zelenih izleta Udruge Sunce

Sudjelovanje u projektu „Studenti uče o građanskem angažmanu - Društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša“ (Njemačko – hrvatski partnerski projekt)

- sudjelovanje u ciklusu radionica:

1. Postupanje s otpadom – uvod
2. Održivi turizam – uvod
3. Organizacija javnih događanja i rad s medijima
4. Planiranje aktivnosti i događanja; Postupanje s otpadom, Održivi turizam“

Sudjelovanje u organizaciji i provedbi javnih događanja u okviru programa društveno korisnog učenja; interaktivnih događanja na Sveučilištu u ožujku 2017. i javnih događanja povodom međunarodnog dana zaštite okoliša u lipnju 2017. („Plastic detox“ na temu otpad i „Poučna kava uz domaći stol“, na temu održivog turizma).

Sudjelovanje u javnim događanjima povodom Dana planeta Zemlje 2017., travanj

- pregled projekata po školama te sudjelovanje u odabiru najboljeg projekta
- sudjelovanje u organizaciji i rasprodaji rabljene djeće opreme i igračaka

Sudjelovanje u ESF projektu „VOLontIraj za PRIRODU, VOLontIraj za SEBE! - školski volonterski programi u zaštićenim područjima prirode“

- Sudjelovanje u edukaciji za koordinatorje školskog volontiranja u okviru projekta „Volontiraj za prirodu, volontiraj za sebe“.
- Sudjelovanje u aktivnostima projekta.

EVS volontiranje

U 2017. godini udruga je nastavila provoditi EVS volontiranje, kroz projekt „ Go Green Dalmatia-Nature protection & sustainable development in Dalmatia“ financiran u okviru ERASMUS + Programa KA1 Learning Mobility Individuals; EVS volontiranje. Projekt je omogućio finansijsku podršku za dugoročno volontiranje 1 volontera. Putem natječaja u 2016. odabrana Nastja Logar za volontiranje u trajanju od godinu dana (01. 07.2016. do 30.06.2017).

Tijekom 2017. aktivnosti volonterke uključivale su:

- organizaciju radionica i predavanja u sklopu Eko partner programa, održavanje facebook stranice Eko partner, istraživanje tržišta pružatelja turističkih usluga, aktivnosti za unapređenje programa eko certificiranja malih iznajmljivača
- sudjelovanje u prezentaciji EVS programa putem medija i kroz predavanja za studente i volontere Sunca
- volonterka je bila povremeno uključena u aktivnosti na projektu SEAMed, npr. trening interpretacije prirodnih vrijednosti lastovskog otočja

Također u 2017. godini odobren je novi EVS projekt **4S – Small Steps for Sustainable Society** koji je omogućio volontiranje 2 volontera iz Makedonije Sashe Radulova i Milane Peshikj. Njihov angažman započeo je u listopadu 2017. godine te su tijekom 2017. bili angažirani na:

- Sudjelovanju na on-arrival treningu u Orahovici od 6-11.11.2017
- Podršci u organizaciji edukativnih aktivnosti za Dalmatia Green program (radionice, prezentacije)
- Pripremi i distribuciji komunikacijskog materijala (Dalmatia Green brošure za eko čišćenje, izrada božićnih čestitka za Dalmatia Green iznajmljivače i članove Sunca, izrada videa za eko dekoracije, snimanje javne tribine o Park šumi Marjan)
- Predstavljanje EVS programa prilikom različitih događanja (volonterima u Suncu, studentima putem studentskog radia Kampus,..)

Stečena iskustva i znanja u provedbi sad već dva EVS projekta omogućit će i angažman novih volontera putem istog programa, daljnji razvoj suradnje s Agencijom za mobilnost ali i razvoj stručnog usavršavanja stranih studenata.

U 2017. godini sudjelovali smo i na Humanitarno-prodajnoj izložbi u okviru Dana volonterskog rada, 20.05.2017. u Splitu, u organizaciji Volonterskog centra Udruge MI. Udrugu Sunce predstavile su zaposlenice Tea Kuzmičić Rosandić i Marija Nazlić te studenti uključeni u program društveno korisnog učenja.

5.5. Programi društveno korisnog učenja

U školskoj godini 2016./2017. u program se uključilo 6 učenika. Ovaj oblik suradnje s Prirodoslovno tehničkom provodio se od 2011. godine. Ipak u školskoj godini 2017./2018 nije bilo organizarnog

uključivanja grupe učenika, iako se nekoliko učenika javilo zbog interesa za provedbu stručne prakse u 2018. godini. Cilj programa bio je da učenici steknu znanja iz područja zaštite okoliša i prirode, u što većoj mjeri da se uključe i potaknu na aktivno građanstvo, upoznaju s vrijednostima volonterskog rada te ulogom i načinom rada organizacija civilnoga društva.

U 2017. godini nastavili su se razvijati i provoditi programi društveno korisnog učena za studentsku populaciju i to kroz projekte „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“ i „Studenti uče o građanskom angažmanu - društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša“. U okviru projekta „Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu“ proveli smo program društveno korisnog učenja za studente Ekonomskog fakulteta te program volontiranja za studente Pravnog fakulteta, pri čemu je Pravni fakultet pokazao interes za razvoj u program društveno korisnog učenja. Ove aktivnosti nastaviti će se u okviru projekta Praktično-Aktivno-Zajedno-Interdisciplinarno! – programi društveno korisnog učenja za okoliš i održivi razvoj koji je odobren u listopadu 2017. godine u okviru ESF programa, međutim postupak ugovaranja dovršen je tek u 2018. kada je projekt i započeo (ožujak 2018.)

Programi društveno korisnog učenja usmjereni su k povećanju sudjelovanja mladih u aktivnostima povezanim sa poticanjem sudjelovanja u upravljanju javnim dobrima i prirodnim resursima.

Kroz drugi projekt razvijani su programi za studente Kemijsko-tehnološkog, Filozofskog, Ekonomskog fakulteta te Sveučilišnog odjela za studije mora, a povezani s tematikom održivog gospodarenja otpadom i održivog turizma.

Suradnja s ovim fakultetima dovela je do sklapanja ugovora Udruge Sunce kao nastavne baze za Filozofski fakultet te Sveučilišni odjel za studije mora kao i Ugovora s Ekonomskim fakultetom. Naime, Udruga Sunce je prihvatna organizacija za stručnu praksu za studente ovog fakulteta.

Sudjelovali smo na proslavi Dana nastavnih baza, održanoj na Ekonomskom fakultetu u Splitu, 21.04.2017., a kad smo predstavili svoj rad i djelovanje te mogućnosti za uključivanje studenata. Društveno korisno učenje promovirano je i kroz predstavljanja za studente i nastavnike na Sveučilišnom odjelu za studije mora (07.12.2017.).

Ukupno je u programe društveno korisnog učenja u 2017. godini bilo uključeno 6 studenata Ekonomskog fakulteta u okviru projekta Odgovorno za prirodu, te 8 studenata (po dva sa Filozofskog fakulteta, Ekonomskog fakulteta, Sveučilišnog odjela za studije mora i Ekonomskog fakulteta) 1 grupu uključenih u program u zimskom semestru 2016./2017. kao i 8 studenata 2 grupe uključene u program u ljetnom semestru 2016./2017., a u okviru projekta **Studenti uče o građanskom angažmanu – društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša/„Društveno korisno učenje i zaštita prirode i okoliša u Hrvatskoj - njemačko-hrvatski projekt za studente“**.

Evaluacija rada volontera, učenika i studenata uključenih u programe društveno korisnog učenja (*Service-Learning*) te osoba na stručnom usavršavanju provodi se kontinuirano. Na temelju evaluacije te ustanovljenih potreba Udruge Sunce proizašlih iz aktivnosti i projekata planira se edukacija i

usavršavanje svakog učenika/studenta uključenog u program, volontera te osoba na stručnom usavršavanju.

6.

UMREŽAVANJE I PARTNERSTVA

Suradnja s udrugama na **lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini** predstavlja osnovu našeg djelovanja. U 2016. godini bili smo uključeni u rad dolje navedenih mreža, i to kroz angažman u upravljačkim strukturama, razmjenu informacija, znanja i iskustva, jedinstven nastup u pitanjima od zajedničkog interesa, vezano uz pitanja i probleme iz područja rada Udruge kao i rada organizacija civilnog društva.

Lokalna razina

- **Forum organizacija civilnog društava Splitsko-dalmatinske županije**

Udruga Sunce formalno je uključena u rad ove Mreže, međutim ista kao i 2016. godine nije bila aktivna.

Međutim, tijekom 2017. godine surađivali smo s brojnim udrugama na lokalnoj razini u provedbi različitih aktivnosti, bili smo uključeni u organizaciju prosvjeda Split Gori, s Udrugom RODA surađivali smo u obilježavanju Dana planeta Zemlje kroz organizaciju rasprodaje. Kroz Savjetodavno vijeće za okoliš surađivali smo s Društvom Marjan i Građanskom inicijativom Karepovac-Drugo lice Splita.

Nacionalna razina

- **Mreža Zelenih telefona Hrvatske, članica smo ove mreže od 1999. godine**

Putem mailing liste Zelenog telefona s članicama mreže komunicira se i razmjenjuju se informacije na tjednoj razini. Tijekom 2017. koordinirali smo rad Mreže ZT te sudjelovali na sastanku Mreže održanom u listopadu 2017. u Opatiji.

- **Zeleni forum, članica smo ove mreže od 1999. godine**

Uz članstvo Udruga Sunce je u mreži Zeleni forum, članica koordinacije koju čini sedam udruga iz Mreže. Komunikacija se vršila na dnevnoj razini putem službene mailing liste. Skupština Zelenog foruma održana je listopadu 2017. u Opatiji.

- **Podržavamo rad Platforme 112.**

Za informiranje vezano uz razvoj i djelovanje civilnoga društva, zajednička zagovaranja te komunikaciju s udrugama članicama Platforme 112 koristimo zajedničku mailing listu.

Međunarodna razina

- **EEB iz Bruxellesa, članica smo ove mreže od 2006. godine**

Suradnica pravnica, Andrea Gizdić sudjelovala je na godišnjoj skupštini EEB mreže u studenom 2017. godine u Edinburghu. U organizaciji EEB-a održan je i sastanak radne grupe za pravnike EEB-a, na kojem je ponovno sudjelovala Andrea Gizdić u prosincu 2017. u Brusselsu.

- **CEEweb iz Mađarske, članica smo ove mreže od 2006. godine**

U 2017. održali smo Skype sastanak sa voditeljima CEEweb-a kako bi dogovorili moguću suradnju u narednom periodu. CEEweb mreža je bila uključena pri traženju potencijalnih predavača za Seminar „Sudjelovanje javnosti u upravljanju Natura 2000 područjima u okviru sektorskih planova i programa“ u organizaciji Udruge Sunce unutar projekta „Odgovorno za prirode“ te je također sudjelovala u širenju rezultata studija izrađenih unutar istog projekta.

- **AdriaPAN iz Italije, od 2009. godine**

Mreža funkcioniра као on-line platforma za razmjenu informacija vezano za upravljanje zaštićenim područjima u Jadranu te za pronalaženje partnera za projekte. Putem on-line alata pratimo rad mreže i uključujemo se kada je to potrebno.

- **MedPAN iz Francuske, članica smo ove mreže od 2009. godine**

Mreža funkcioniра као on-line platforma za razmjenu informacija vezano za upravljanje zaštićenim područjima u Sredozemlju, za pronalaženje partnera za projekte, za edukaciju i razmjenu iskustava. Udruga redovito sudjeluje u on-line komunikaciji te prema mogućnostima na godišnjoj konferenciji i Skupštini mreže.

- **SEAS AT RISK, Brussel**

Udruga je pristupila ovoj mreži kako bi se više na EU razini povezala s organizacijama aktivnim u pitanju politika zaštite mora. U 2017. godini s mrežom je ostvaren suradnja vezano za zagovaranje za donošenje pravilnika za održivo upravljanje ribolovom u hrvatskim morskim zaštićenim područjima. Također sudjelovali smo na radionici „MSFD - MSP – workshop“ u organizaciji Seas at Risk mreže

vezano za morski otpad i morsko prostorno planiranje (Marine Strategy Framework Directive i Marine Spatial Planning Directive) u veljači 2017. u Brisel.

- **BioNET - The Network of Biodiversity Related Civil Society Organizations in South-East Europe**

U cilju boljeg povezivanja organizacija na području jugoistočne Europe koje se bave zaštitom prirode pokrenuta je neformalna mreža BioNET te je Udruga sudjelovala u njenom osnivanju. Inicijativa je pokrenuta u okviru projekta vođenog od strane Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Mreža je u fazi definiranja internih regulatornih dokumenata i strategija djelovanja. Trenutačni članovi su: INCA - Institute for Nature Conservation in Albania, PPNEA - Protection and Preservation of Natural Environment in Albania, Centre for Environmental Protection, Ornithological Society "Nase Ptice", BIOM – Association BIOM, Association Sunce, Bear Sanctuary, FINCH, MES - Macedonian Ecological Society, Green Home, CZIP - Centre for Protection and Research of Birds, MES - Montenegrin Ecological Society, DZPPS - Bird Protection and Study Society of Serbia, MIS – Youth Researchers of Serbia

S međunarodnim organizacijama iz područja zaštite prirode i okoliša surađujemo kroz formalno partnerstvo u prijavljivanju i provedbi zajedničkih projekata, zatim kroz e-mail komunikaciju u svrhu prijenosa informacija te kroz razmjenu znanja i iskustva bilo kao predavači ili kao sudionici radionica, treninga, konferencija, seminara, javnih događanja, studijskih posjeta i istraživanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

Organizacije i institucije s kojima smo tijekom 2017. imali suradnju su WWF, IUCN, Greenpeace, Green Home, MedCEM, Fungobe, pojedina morska zaštićena područja u Sredozemlju, Die Deutsche Gesellschaft für Umwelterziehung. Udruga je surađivala i sa Ecobnb – svjetskom platformom za rezerviranje održivog smještaja u sklopu provedbe aktivnosti za projekt "Ozelenjivanje" turističke ponude Dalmacije, kako bi se iznajmljivačima koji pristupe Dalmatia Green programu omogućilo bolju vidljivost i promociju na svjetskim tržištima održivog turizma, a Udruzi Sunce bolju prepoznatljivost Dalmatia Green eko certifikata.

7.

VIDLJIVOST I ODNOŠI S JAVNOŠĆU

Udruga je imala osobu na radnom mjestu voditeljica odnosa i komunikacija s javnošću od kraja 2015., pa sve do veljače 2017. Tijekom 2017. nismo imali osobu zaposlenu na radnom mjestu što zbog nedostatka finansijskih sredstava što zbog preslagivanja organizacije, i utvrđivanja načina na koji će se komunikacija provoditi u narednom razdoblju. Iako je Udruzi krajem 2017. godine odobrena institucionalna podrška, među stavkama koje nisu financirane u 2018. nalaze se i sredstva za komunikatora. Nedostatak komunikatora odrazio se i na ukupan broj evidentiranih objava koji je u

2017. godini iznosio 112 (radi se o smanjenju od 42,2% u odnosu na 2016. kada smo imali 194 objave). Međutim važno je istaknuti kako je 2016. 71 objava bila evidentirana na portalima, a ova evidencija se nije vodila sustavno u 2017. kada velikim dijelom godine nije bilo komunikatora te je 27 objava evidentirano na portalima. Ne uračunavajući portale, broj evidentiranih objava u medijima je 30,89%. Na pad broja objavlјivanja svakako je utjecalo prestanak emitiranja radio emisije na Radio Splitu, a koja se realizirala u okviru projekta „Partnerstva za okoliš“. Ukupno je zabilježeno 37 objava na TV postajama od čega 19 na lokalnim postajama TV Jadran (od čega 7 plaćenih) i 2 na regionalnoj Mreži TV; 14 objava bilo je na HRT, te 1 objava na RTL (u 2016. je zabilježeno 30 objava na TV postajama od čega 19 na HRT, 1 na RTL, 9 na TV Jadran te 1 na Mreži TV). Zabilježeno je 40 objava na radio postajama (za razliku od 87 objava u 2016.). 9 objava zabilježeno je u tiskanim medijima od čega 8 u Slobodnoj Dalmaciji, a 1 u listu Davora Škrlca. Kao što je već napomenuto 27 objava povezano je s različitim web portalima i web stranicama među kojima H-alter, Dalmatinski portal, Dalmacijanews, Tris i drugi.

Osim objava u medijima, značajnu vidljivost ostvarujemo kroz objave na vlastitim mrežnim i Facebook stranicama, javne promocije i događanja, predstavljanja, publikacije, video materijale, ali i kroz mrežu suradnika i osobne kontakte. Uz osnovnu Web i Facebook stranicu Udruga Sunce administrira još četiri mrežne stranice relevantne za aktivnosti i programe koje provodi (<http://www.sinjaj.hr/>; <http://zastitamora.net/>; www.dalmatia-green.com; www.dalmatia-green.hr),

Također tijekom 2017. redefiniran je stari brend EkoPartner (<http://www.eko-partner.hr/>) te su za novi program Dalmatia Green izrađene dvije mrežne stranice, jedna namijenjena iznajmljivačima, a druga za turiste. Također uz osnovnu facebook stranicu administriramo i Facebook stranicu Interaktivne mape Sinjaj.hr (<https://www.facebook.com/snjaj.hr/>) i Facebook stranice Zelenih izleta (<https://www.facebook.com/zeleni.izleti/>).

U trenutku pripreme ovog izvještaja osnovna Facebook stranica Sunca imala je 8757 pratitelja, Facebook stranica mape sinjaj.hr 4274 pratitelja te Facebook stranica Zelenih izleta 653 pratitelja. Ovisno o tematiki, rezultate naših aktivnosti i projekata npr izvještaje o radu Zelenog telefona, ili izvještaje u održanim Zelenim izletima u okviru određene godine plasiramo na spomenutim mrežnim i Facebook stranicama. Osim kroz plasiranje informacija na vlastitim mrežnim i Facebook stranicama u skladu s mogućnostima sudjelujemo u nadopunjavanju stranice Mreže Zelenih telefona RH (<http://www.zeleni-telefon.org/>).

Kako bi svoje ciljeve, projekte i aktivnosti komunicirali put javnosti redovito organiziramo javna događanja (opisana u poglavlju 2.) te sudjelujemo u za Sunce relevantnim javnim događanjima.

8.

IZNALAŽENJE SREDSTAVA

8.1. Natječaji za bespovratna sredstva

Udruga Sunce prijavljuje se na gotovo sve Hrvatskoj i Udrizi Sunce dostupne natječaje Europske unije, a čiji se ciljevi poklapaju sa ciljevima Udruge Sunce, a kako bi osigurali financiranje, rad i djelovanje Udruge.

Tijekom 2017. godine prijavili na sljedeće međunarodne i nacionalne natječaje:

Projekt „Ozelenjivanje turističke ponude Dalmacije“, prijavljen na natječaj Ministarstva turizma.

Projekt 4S-Small steps for Sustainable Society prijavljen na natječaj Erasmus + (EVS volontiranje). Udruga Sunce je nositelj projekta.

Projekt „Praktično-Aktivno-Zajedno-Interdisciplinarno! - programi društveno korisnog učenja za okoliš i održivi razvoj“ prijavljen na natječaj ESF-Podrška razvoju partnerstava organizacija civilnog društva i visokoobrazovnih ustanova za provedbu programa društveno korisnog učenja.

Projekt „Mladi – aktivni građani za održivo društvo“- prijavljen na natječaj Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

Projekt “ Innovative Exploitation of Adriatic Reefs in Order to Strengthen Blue Economy – ADRIREEF”, prijavljen na EU 2014 - 2020 Interreg V-A Italy - Croatia CBC Programme.

Projekt “ Ecosystem Approach to Fisheries for the Adriatic Region, SEAFARI” prijavljen na EU 2014 - 2020 Interreg V-A Italy - Croatia CBC Programme.

Projekt “SUstainable fISHeries with DROnes data Processing - SUSHI DROP”, prijavljen na EU 2014 - 2020 Interreg V-A Italy - Croatia CBC Programme.

Projekt “Safe Anchoring and Seagrass Protection in the Adriatic Sea – SASPAS”, prijavljen na EU 2014 - 2020 Interreg V-A Italy - Croatia CBC Programme.

Projekt “REducing and Preventing, an integrated Approach to Marine Litter Management in the Project title Adriatic Sea – ML REPAIR”, prijavljen na EU 2014 - 2020 Interreg V-A Italy - Croatia CBC Programme

Projekt Marine pArks adRIatic NEtwork – MARINE, prijavljen na EU 2014 - 2020 Interreg V-A Italy - Croatia CBC Programme

Projekt „LIFE Artina - seabird conservation network in the Adriatic“, prijavljen na EU program LIFE Nature and Biodiversity project application.

Projekt “Transforming Mediterranean Small Scale Fisheries”, prijavljen u suradnji s WWF Adria privatnoj fondaciji.

Projekt “Integrated Strategy and Innovative Management Model for the Marine Protected Areas, i-SIMM” prijavljen na EU MED PROGRAMME.

Projekt “Improvement of vocational education and training for setting up successful partnership management of small nature protected areas and new green jobs” prijavljen na EU ERASMUS+

Projekt “Mapping seagrass ecosystems services and economic benefits of conservation across Europe” prijavljen na EU COST Open Call OC-2017-1.

Institucionalna podrška prijavljena na natječaj Nacionalne zaklada za razvoj civilnoga društva.

Za provedbu tijekom 2017. odobreni su nam sljedeći projekt:

Projekt „VOLontiraj za PRIRODU, VOLontiraj za SEBE! - školski volonterski programi u zaštićenim područjima prirode” prijavljen na natječaj Europskog socijalnog fonda; Podrška organizatorima volontiranja za unaprjeđenje menadžmenta volontera i provedbu volonterskih programa u području volontiranja, Udruga Sunce nositelj projekta.

Projekt 4S-Small steps for Sustainable Socitey prijavljen na natječaj Erasmus + (EVS volontiranje). Udruga Sunce je nositelj projekta.

Projekt „Ozelenjivanje turističke ponude Dalmacije“, prijavljen na natječaj Ministarstva turizma.

Projekt „Praktično-Aktivno-Zajedno-Interdisciplinarno! - programi društveno korisnog učenja za okoliš i održivi razvoj“ prijavljen na natječaj ESF-Podrška razvoju partnerstava organizacija civilnog društva i visokoobrazovnih ustanova za provedbu programa društveno korisnog učenja. Odobren u 2017., ugovaranje produženo u 2018.

Projekt “REducing and Preventing, an integrated Approach to Marine Litter Management in the Project title Adriatic Sea – ML REPAIR”, prijavljen na EU 2014 - 2020 Interreg V-A Italy - Croatia CBC Programme. Udruga Sunce partner na projektu, project je započeo u 2018.

Institucionalna podrška prijavljena na natječaj Nacionalne zaklada za razvoj civilnoga društva.

Uz navedene projekte prijavljene na EU i nacionalne natječaje sudjelovali smo na lokalnim natječajima Splitsko-dalmatinske županije i Dubrovačko-neretvanske županije te komunalnog poduzeća Čistoća d.o.o.iz Splita na kojima su nam odobreni projekti. Pri Splitsko dalmatinskoj županiji tražili smo sredstva za Zeleni telefon te održavanje manifestacija (splitska biciklijada i predstavljanje programa Dalmatia Green). Za Zeleni telefon su sredstva odobrena dok za održavanje manifestacija nisu.

8.2. Društveno poduzetništvo i samofinanciranje

Tijekom 2017. godine koristili smo sljedeće oblike samofinanciranja u Udrudi:

1. Izrada planova upravljanja, strateških dokumenata, stručnih studija, mišljenja i izvješća

Sljedeće usluge su pružane i opisane unutar poglavlja 2.:

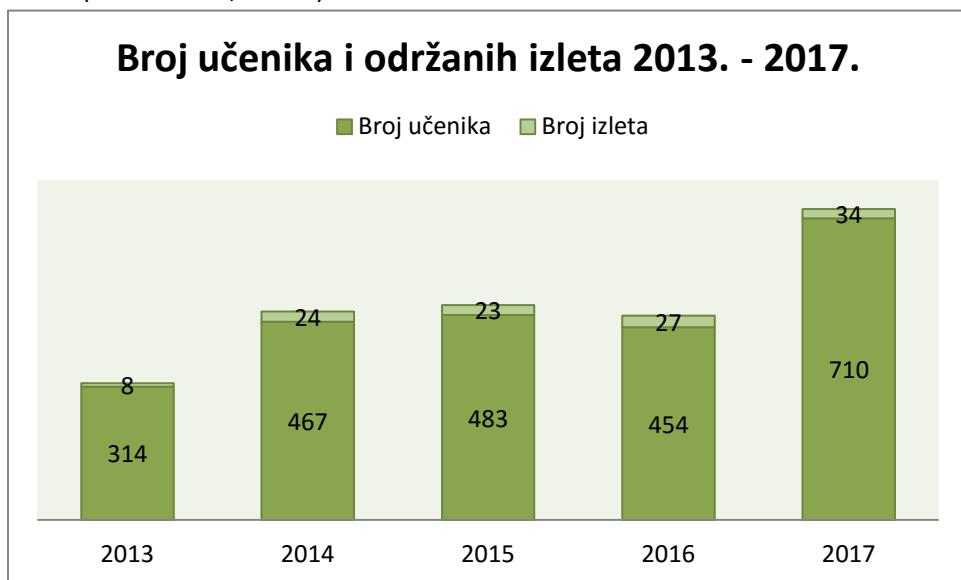
- Izrada nacrta Plana upravljanja rezervata Lokrum za JU Rezervat Lokrum
- Usluga „Organizacija studijskog posjeta albanske delegacije hrvatskim obalnim i morskim zaštićenim područjima“
- Monitoring morske cvjetnice Posidonia oceanica za JU PP Lastovsko otočje

2. Organizacija javnih događanja i edukacija

Zeleni izleti- radionice u prirodi pod edukativnim vodstvom Udruge Sunce.

Zeleni izleti educiraju učenike u prirodi, o prirodi i njenim ekosustavima, omogućavaju učenicima razumijevanje prirode i povezivanje s prirodom, služe za stjecanje znanja o vrijednostima ekosustava, upoznaju učenike s principima ekološki odgovornog ponašanja i potiču ih na njihovo prakticiranje u svakodnevnom životu doprinoseći na taj način odgoju i obrazovanju za održivi razvoj. Provedba Zelenih izleta započela je u školskoj godini 2012./2013 te je kontinuirano iz godine u godinu raste broj održanih izleta.

Tijekom 2017. godine izleti su se održavali u partnerstvu s turističkim agencijama Lavanda d.o.o. dok su za dio izleta škole osigurale samostalno prijevoz. U 2017. godini održano 34 izleta na kojem je sudjelovalo 710 učenika i 41 nastavnik i nastavnica, te zabilježen značajan porast prihoda od Zelenih izleta (2016. 7.597,60 kn)

Slika 9.. Broj održanih Zelenih izleta i uključenih učenika kroz godine

3. Članarine

I u 2017. godini članarina je iznosila 30,00 kn za studente umirovljenike i nezaposlene, te 70,00 kn za zaposlene. Ukupan prihod od članarina iznosio je 1.830,00 kn, prema sljedećem rasporedu.

ČLANARINE za 2017. godinu:	1830,00 kn
Članarine građana za Sunce	1430,00 kn
Članarine za EkoPartner program Udruge Sunce (članarine pravnih osoba-turističkih objekata)	400,00 kn

U 2017. godini krenulo se i s pripremama za pojačane marketinške aktivnosti Dalmatia Green programa, koji potencijalno u budućnosti također može biti značajniji izvor samofinanciranja kroz članarine turističkih objekata te sponzorstva i donacije iz poslovnog sektora.

Kroz spomenute samofinancirajuće aktivnosti (pružanje intelektualnih i stručnih usluga, organizacija edukacija i javnih događanja, Zeleni izleti, članarine) finansijski učinak u 2017. godini bio je sljedeći:

Ukupni prihodi od pružanja usluga	152.279,98 kn
od čega:	
Zeleni izleti	16.092,00 kn
Predavanje	5.004,16 kn
Intelektualne i stručne usluge	131.183,82 kn

Prihod od članarina = 1.830,00 kn (fizičke te pravne osobe u okviru programa EkoPartner).

Ukupni prihodi koji se odnose na 2017. godini = 2.248.677 kn

Udio samofinanciranja u 2017. godini = 6,77%

Tijekom 2017. pao je prihod od intelektualnih i stručnih usluga, međutim narastao je prihod od Zelenih izleta. Također u odnosu na prethodne godine značajno je pao ukupan prihod kroz gospodarske djelatnosti.

9.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

U tablici 1. prikazan je popis projekata koji su se provodili tijekom 2017. godine, donatori, razdoblje provedbe te iznos sredstava koji se odnosi na cijelo razdoblje provedbe.

Tablica 1. Popis projekata koji su se provodili u 2017. godini

PROJEKT	GLAVNI NOSITELJ	GLAVNI DONATORI	RAZDOBLJE PROVEDBE	UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA ZA CIJELO RAZDOBLJE PROVEDBE
SEA-Med Project - Field Project in Croatia - <i>Develop a sustainable tourism management plan for Lastovo Islands and Telašćica Nature Parks in Croatia</i>	Udruga Sunce	MAVA fondacija	01.03.2014. – 28.02.2017.	323.999,95 Euro. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
„Kartiranje, monitoring i upravljanje prekograničnom Natura 2000 mrežom na moru“ skraćenog naziva „4M“	Udruga Sunce	EU- Program prekogranične suradnje Hrvatska – Crna Gora (IPA II b 2012/2013). Ugovorno tijelo u Republici Hrvatskoj je Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske.	15. 07. 2015. - 15. 07. 2017.	Vrijednost projekta: Ukupna vrijednost projekta je 333.253,39 eura, a EU financira projekt s 283.265,39 eura. Udio u proračunu za Udrugu Sunce je 182.937,76 Euro.

				Za projekt je odobreno sufinanciranje od strane Ureda za udruge Vlade RH u iznosu od 105.329,97 kn.
ConFish- Connectivity among Mediterranean fishery stakeholders and scientists resolves connectivity of fishery populations	Prirodoslovno matematički fakultet, Zagreb	EU Ured za Udruge Vlade RH	01. 11. 2016. - 30. 04. 2018.	Ukupna vrijednost projekta 561.574,03 eura, pri čemu je ukupna vrijednost proračuna za Udrugu Sunce 56.100,00 Eura. Za projekt je odobreno sufinanciranje od Ureda za udruge Vlade RH u iznosu 3.366,00 Euro.
Izrada prigovora Europskoj komisiji vezano uz kršenje direktiva povezanih sa zaštitom prirode	Udruga Sunce	WWF	01.ožujka 2016.- 01.svibnja 2016. međutim zbog složenosti prigovora njegova priprema se nastavila u 2017. godini.	4.700, 00 Euro

Responsible for Nature/Odgovorno za prirodu	Udruga Sunce	EU Ured za Udruge Vlade RH (u 2016. odobreno od Ureda i sufinanciranje od 2.825,82 Euro)	11.11.2015. – 11.11.2017. produženo do 11.12.2017.	Ukupna vrijednost projekta 181.500,08 Euro. Iznos proračuna namijenjen Udrizi Sunce je 120.657,09 Euro.
Zeleni telefon	Udruga Sunce	Splitsko-dalmatinske županije	01.01.2016- 31.05.2017.	8.000,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
Zeleni telefon	Udruga Sunce	Splitsko-dalmatinske županije	31.05.2017- 31.05.2018.	7.000,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
Ozelenjivanje turističke ponude Dalmacije	Udruga Sunce	Ministarstvo turizma kroz program sufinanciranja programa i projekta strukovnih udruga u turizmu i/ili ugostiteljstvu u 2017.	11. svibnja 2017.- 01. veljače 2018.	150.000,00 kn.
Sudjeluj u održivom razvoju- edukacija i informiranje o prioritetima u gospodarenju otpadom i odvojenom priključivanju u gradu Splitu	Udruga Sunce	Čistoća d.o.o., Split	01. 02. 2016. - 23.05. 2017.	40.000,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
Sudjeluj u održivom razvoju- edukacija i informiranje o prioritetima u gospodarenju otpadom i odvojenom priključivanju u gradu Splitu i	Udruga Sunce	Čistoća d.o.o., Split	01.02.2017. - 05.05.2018.	40.000,00 kn

okolici za 2017. godinu				
Studenti uče o građanskom angažmanu – društveno korisno učenje u zaštiti prirode i okoliša	Udruga Sunce	The Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU)	01.01. 2016. - 31. 12 2017. produženo do 28.02.2018.	Ukupna vrijednost projekta je 125.826,02 Euro, pri čemu je 62.514,00 Euro osigurano od strane DBU-a za Udrugu Sunce, a preostali iznos 63.312,02 Euro sufinancira se sredstvima Udruge Sunce. Dio aktivnosti projekta povezan s društveno korisnim učenjem koje se provodi u suradnji s Filozofskim fakultetom sufinancira se kroz projekt MZOS-a.
Otpad nije smeće- kompostirajmo za vrtove veće! - Primjena odgovornog postupanja s otpadom u osnovnim školama i vrtićima	Udruga Sunce	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta	01.09. 2016.- 31.08.2017.	50,000,00 kn. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
GoGreen Dalmatia- nature protection & sustainable development in Dalmatia	Udruga Sunce	Europska komisija, EU fondovi (Erasmus+)	1.6.2016- 31.8.2017	8.399,00 Euro. Iznos odobren za Udrugu Sunce.
Projekt 4S-Small Steps for	Udruga Sunce	EU, Erasmus + program	01.10.2017.-	17.818,00 Euro.

Sustainable Socitey			31.12.2018.	
Projekt „VOLontiraj za PRIRODU, VOLontiraj za SEBE! - školski volonterski programi u zaštićenim područjima prirode“	Udruga Sunce	EU kroz Europski socijalni fond	26. kolovoza 2017. do 26. kolovoza 2019.	Ukupna vrijednost projekta: 1.211.473,25 kn pri čemu bespovratna sredstva iznose 1.039.516,75 kn

U tablici 2. prikazan je popis usluga koje su se provodile tijekom 2017. godine, naručitelji, razdoblje provedbe te iznos sredstava koji se odnosi na cijelo razdoblje provedbe.

Tablica 2. Popis usluga koje su se provodile u 2017. godini

USLUGA	NARUČITELJ	IZVOR SREDSTAVA	RAZDOBLJE PROVEDBE	UKUPAN PRORAČUN I IZNOS SREDSTAVA za 2015. godinu prema uplati
Izrada nacrta Plana upravljanja rezervata Lokrum	Javna ustanova rezervat Lokrum	Javna ustanova rezervat Lokrum	15.03.2016.-15.03.2017.	132.000,00 kn bez pdv-a. Iznos za Udrugu Sunce.
Zeleni izleti	Škole	Škole/učenici	Tijekom 2017.	16.092,00 kn bez pdv-a. Ostvaren iznos za Udrugu

				Sunce.
Usluga „Monitoring morske cvjetnice Posidonia oceanica“	Javna ustanova Park prirode Lastovsko otočje	Javna ustanova Park prirode Lastovsko otočje	rujan-prosinac 2017.	56.500,00kn + 14.125,00 kn pdv-a = 70.625,00 kn
Usluga „Organizacija studijskog posjeta albanske delegacije hrvatskim obalnim i morskim zaštićenim područjima“	IUCN; beograd	IUCN	Lipanj-listopad 2017.	2.500,00 Euro

Tablica 3. Prihodi i rashodi u 2017. godini

Ostvareni prihod Udruge u 2017. godini	2.248.677 kn
Od toga ostvareno iz:	
Stranih izvora (inozemnih vlada i međunarodnih organizacija)	514.880 kn
Stranih izvora (EU fondova)*	1.187.222 kn
Proračuna, državni	226.334kn
Proračuna, lokalni	30.000 kn
Proračuna Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva	0 kn
Vlastiti prihodi ostvareni obavljanjem dopuštenih djelatnosti	152.280 kn
Donacije poslovnog sektora RH	75.582 kn
Članarine	1.830 kn
Donacije građana/gradanki RH	2.610 kn
Ostalo (prihodi od prodaje, refundacija i sl.)	57.939 kn
Ukupno ostvareni rashodi Udruge u 2017. godini	2.494.211 kn
Od toga utrošeno za:	
Plaće, naknade i doprinosi za zaposlenike	1.002.487 kn
Naknade zaposlenicima za pokrivanje troškove službenih putovanja, radionica, seminara	144.183 kn
Naknada konzultantima i suradnicima (strani i domaći) i osobama izvan radnog odnosa (naknada, autorski i ugovori o djelu + putni troškovi)	293.517 kn
Troškovi volontera	20.909 kn
Rashodi za usluge (zakupnina, telefon, održavanje i sl.)	311.899kn
Materijalni troškovi	55.828 kn
Intelektualne i osobne usluge (ugovori, knjigovodstveni servis, student servis i dr.)	246.808 kn
Ostali rashodi (članarine, donacije, bankarske usluge, amortizacija i dr.)	418.580 kn

*odnosi se na sredstva dobivena po projektima iz IPA, Erasmus+ i ESF programa (u izveštaju o prihodima i rashodima knjiženo na državni proračun/pravne osobe – ovisno o isplatitelju sredstava).